NATIONAL LIBRARY
CANADA
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

APR 1 9 1968

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121, 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.

SATURDAY, JANUARY 20, 1968

LATVIJA
AMERIKĀ

6. N-RS. SESTDIENA, 1968. GADA 20. JANVĀRIS 18. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKA

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8, Ont., Canada; tālr. 465—7902.
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121.
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE. 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A., tālrunis 486—8975

Jubilejas gada uzdevumi

INFORMĀCIJAS DARBINIEKU SANĀKSME ŅUJORKĀ

Amerikas latviešu apvienības informācijas biroja sasauktajā organizāciju un draudžu pārstāvju un ALAs padomnieku kopīgajā apspriedē 13. janvārī Ņujorkā ALAs priekšsēža prof. P. Lejiņa vadībā pārrunāja Latvijas dibināšanas 50 gadu atzīmēšanas sarīkojumus un kopīgu sadarbību. Sanāksmē bija ieradušies 45 pārstāvji no Mineapoles, Čikagas, Klīvlendas, Detroitas, Vašingtonas, Filadelfijas, Ņujorkas un citām vietām. Visvairāk pārrunu bija par ASV latviešu 4. dziesmu svētkiem Klīvlendā, kā tos labāk izmantot latviešu lietas labā. Sanāksmes dalībnieku atzinums bija, ka svētki izmantojami arī nacionālpolitiskajām vajadzībām.

Dziesmu svētku rīcības komitejas pr-dis K. Avens no Klīvlendas norādīja, ka šie būs plašākie latviešu svētki. Jau pieteikts 51 koris (iepriekšējos svētkos 38) ar 1788 dziedātājiem (1310), 30 (23) tautas deju grupas ar 610 (400) dejotājiem. 20 komponistu iesūtījuši 51 jaundarbu un 4 darbus simfoniskajam orķestrim, 75% no godalgām saņēmuši jaunie komponisti. Arī svētku rīcības komitejā puse ir jauniešu. Sarīkojumiem izraudzītas labas telpas, tautas deju uzvedumam būs nacionāla ieskaņa un izskaņa. Reizē ar to budžets gandrīz dubultojies, jo programmas izpildītājiem un par telpām jāmaksā dubultīgi. Ieejas kartes svētku sarīkojumiem sāks pārdot 3. februārī.

Svētku atklāt lūgts ASV viceprezidents Hamfrijs, piedalīties aicināti senatori, Ohio gubernātors un citi amerikāņu prominences. Citās vietās vajadzētu atturēties no lielākiem sarīkojumiem dziesmu svētku laikā, lai tautieši kuplā skaitā varētu sarasties Klīvlendā. Rīkotāji lēš, ka svētku apmeklētāju skaits varētu būt pie 15.000. Izdos skrejlapu angļu valodā, kurā arī ALA varētu izplatīt. Ievadītas sarunas ar vairākiem televīzijas raidītājiem par latviešu tautas deju iekļaušanu to programmās. Debatēs ieteica dziesmu svētkus uzņemt apm. 20 min. garā krāsu filmā, kuru varētu izmantot Latvijas 50 gadu ilustrēšanai vietējās televīzijas stacijās un citur. K. Avens aizrādīja, ka iepriekšējos svētkos šādam pasākumam, kaut profesionālu filmu uzņēmēju vadībā, nav bijis panākumu, jo uzņemtā filma nav apmierinājusi, bet apsveiks ikvienu, kas vēlētos filmēšanu uzņemties.

ALAs organizētu Latvijas 50 gadu jubilejas ziedojumu vākšana līdz šim devusi 68.000 dol., ieskaitot 1142 dol. no 18. novembra dievkalpojumu kollektēm, ko piesūtījusi LELDAA. Lielākais atsevišķais devums bijis 1500 dol., bez tam pa diviem 1000, 500, 250 un 200 dol., 48 simtnieki un 56 pussimta ziedojumi. Caurmēra devums bijis 15 — 16 dol., bet vēl nav atsaukušās apmēram divas trešdaļas tautiešu, kuriem nolēma izsūtīt atgādinājumus. Atsaucīgākie ziedotāji ir vecākā un vidējā paaudze. ALAs finanču komisija bija izstrādājusi katrai pavalstij kvoti, bet tā gandrīz nekur nav īstenota. No Ņujorkas paredzēto 39.500 dol. vietā līdz 11. decembrim ienākuši tikai 7668 dol., Ilinojā no 30.000 saziedoti 2769, Ohio no 14.500 dots 3431, Kalifornijā no 10.800 savākti 2860, Mičigenā no 10.500 tikai 3832, bet Minesotā no 8000 saziedots 1301 dol. Ziedojumi ienākuši no 46 pavalstīm. Organizācijas savākušas 8800 dol., bet no „lielajiem ziedotājiem" ienācis ap 20.000 dol. Paša akcija izmaksā dārgi, sakarā ar daudzajām tālsarunām.

V. Hazners ziņoja par Daugavas Vanagu darbu, norādot, ka ASV apvienību delegātu sapulcē martā pārrunās Latvijas 50 gadu atzīmēšanas plānus, bet augustā šīs jubilejas zīmē notiks salidojumi Priedainē un Gaŗezerā, kur risināsies arī koru mēģinājumi dziesmu svētkiem. Izziņota rakstu darbu sacensība jaunatnei un lugu konkurss, bet nākošo DV mēnešraksta numuru veltīs Latvijas dibināšanas 50 gadiem. Anglijā izdos īpašu informācijas biļetenu angļu valodā. Informācijas nobeigumā V. Hazners pasniedza ASV DV goda rakstu V. Korstam par latviešu lietas atbalstīšanu, it sevišķi par rosību Baltijas pastmarkas lietā.

V. Korsts savā referātā norādīja, ka neatlaidīgi jāstrādā, lai panāktu ASV kongresa atbalstu Baltijas valstu brīvības atjaunošanas jautājumā. Vairāk nekā 50% no ASV senāta locekļiem ir biedri organizācijā Americans for Congressional Action to Free the Baltic States, bez tam citi ievērojami politiķi, ieskaitot bijušo viceprezidentu Niksonu. Referātā V. Korsts arī norādīja, ka jārespektē centrālo organizāciju darbība, neiejaucoties nevienā to pasākumā, nedrīkstētu arī pielaist parallēlu darbu vai izteikt neatbildīgus priekšlikumus un kritiku, neliekot nekā labāka nokritizētā vietā. Visiem baltiešiem būtu cieši jāsadarbojas un ir zīmes, kuras liecina, ka to varētu panākt.

Baltijas valstīm veltītās pastmarkas jautājums vēl nav izšķirts, bet iespējams, ka nākošajās divās nedēļās ASV pasta ministrs to izšķirs. Nekavējoties tomēr jāatjauno vēstuļu akcija, rakstot pasta ministram, kā arī senāta un kongresa locekļiem. Organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States Ilinojas nodaļa izdevusi ap 4000 dol. šīs vēstuļu akcijas organizēšanā un vadīšanā.

Sapulce pieņēma atzinumu, ka katras darbības un pasākuma pamatmērķim jābūt dzimtenes atbrīvošana. Tādēļ ALAs vadībā vajadzētu nodibināt īpašu koordinācijas grupu, kas novērstu parallēlismu darbā.

E. Dundurs savā referātā norādīja, ka jācenšas amerikāņu laikrakstos pienācīgi parādīt, ko latvieši dara, iesūtot ziņas avīzēm, rīkojot preses konferences, stājoties sakaros ar publicistiem. Ne vienmēr būs panākumi, bet ar laiku tādi radīsies.

V. Vīksniņš informēja, ka šogad brīvajā pasaulē atzīmē Rīgas latviešu biedrības 100 gadu. Centrālais sarīkojums notiks Čikagā, apvienojot ar latviešu teātŗa 100 gadu atceri. Tas paredzēts laikā no 27. maija līdz 1. jūnijam kā latviešu dienu sarīkojums. Par runātājiem aicināti ASV senāta un kongresa locekļi, būs izstāde, godinās latviešu un amerikāņu karavīrus, kā arī atzīmēs Ilinojas pavalsts 150 gadu jubileju.

Ceļojošo ALAs kultūras biroja izstādi atklās 16. martā Ņujorkā. Tajā būs 38 mākslinieku darbi, īpašas nodaļas Latvijas vēsturei un baigajam gadam, uz ekrāna rādīs Latvijas ainavas.

Medaļas par latviešu lietas atbalstīšanu pasniegs valsts vai pašvaldību amatpersonām un kaimiņtautu pārstāvjiem. Centrālās organizācijas pašreiz izrauga kandidātus, bet goda rakstus un medaļas izsniegs BPLA vārdā. Medaļa ir pallelnāts pieclatnieka atveids divu collu diametrā. Tautu meitas pusē ir gada skaitļi 1918. — 1968., bet otrā pusē uzraksts Pro Merito Latvia. Bija arī ierosinājums Klīvlendas dziesmu svētku rīcības komitejai savus žetonus izgatavot līdzīgā veidā.

Pēc referātiem bija debates, kurās organizāciju un draudžu darbinieki pa lielākai daļai piekrita izstrādātajiem projektiem un pasākumiem, bet daļu no debašu laika aizņēma tehnisko izkārtojumu jautājumi. —be

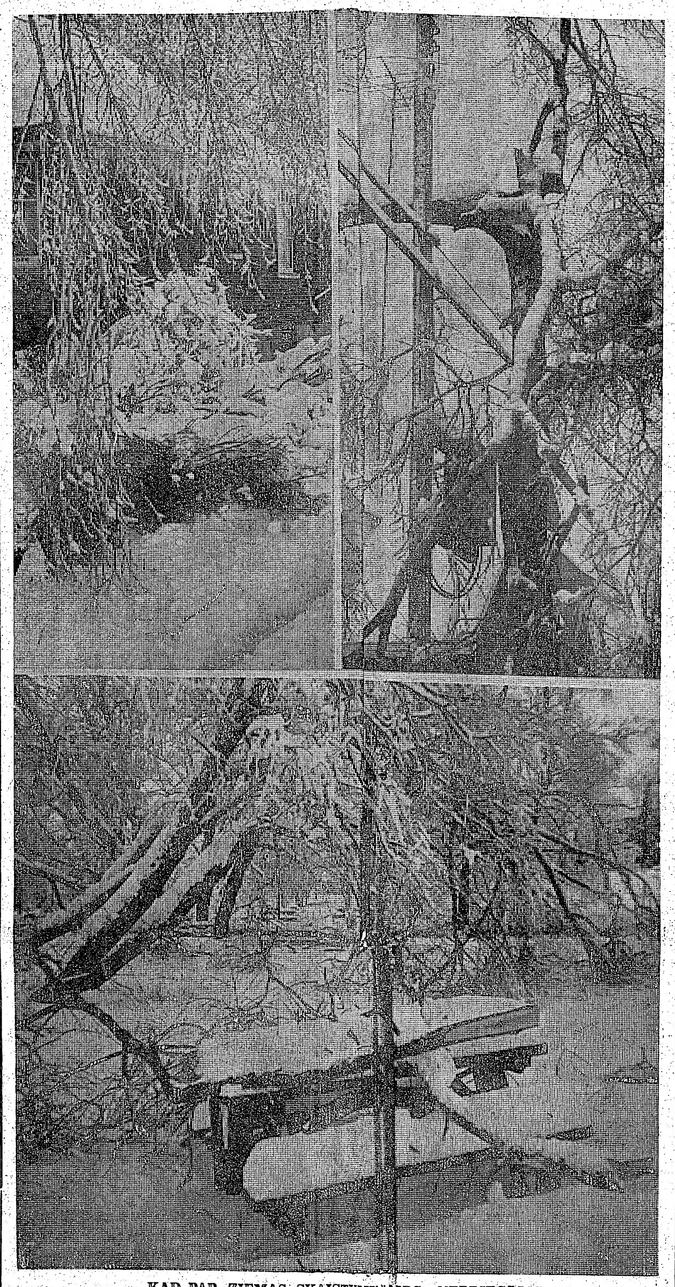

KAD PAR ZIEMAS SKAISTUMU VAIRS NEPRIECĀJAS

Toronto iedzīvotāji, kas līdz šim bija pasaudzēti no ziemas barguma, to pilnībā izbaudija pagājušās nedēļas nogalē, kad ziema ar savu ledu, sniegu un vēju nodarīja postījumus, kādus jaudis ilgi neatceras piedzīvojuši. Nedienas piemeklēja daļēji Ontario pilsētas, daļu no Kvebekas un citas Kanadas provinces. Toronto 10.000 māju palika bez elektrības, dažās vietās pat ilgāk par 24 stundām, to vidū arī Haiparka rajonā dzīvojošie latvieši. Priekšpilsētās daudzi pameta savas mājas un pārcēlās uz viesnīcu, ko izmantojuši, lai „paciemotos" tukšajos mitekļos. Visu postījumu novēršana un salabošana Toronto pilsētai izmaksās ap 2 milj. dolaru. Ļoti bargi piemeklēta Londona, kur 400 ģimeņu vairākas dienas palika bez strāvas un telefona. — Viss sākās sestdienas naktī (augšējā uzņēmumā pa kreisi), kad temperatūra tik ļoti svārstījās, ka lietus pārvērtās ledainā masā un apsaldēja kokus un mājas ar ledus pārvalku un lāstekām. Ledus svars lauza koku zarus. Kad otrā dienā sāka pamazām snigt, koku zari, smagās nastas liekti, vai lūzīt, sarāva elektrības un telefona vadus, pārtraucot Toronto gaismas piegādi un apkuri (augšā par labi). Apakšējā uzņēmumā: Kokiem nelauztie zari Toronto Haiparkā apklāj galdus, pie kuriem vasaras dienās apmetas zaļumnieki.

Foto: J. Lāgers

Rūpīgi sagatavojamas delegācijas

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS VALDES SĒDE ŅUJORKĀ

Amerikas latviešu apvienības valdes sēdē 14. janvārī Ņujorkā priekšsēža prof. P. Lejiņa vadībā apskatīja jautājumu par delegācijas sūtīšanu uz Dienvidamerikas un Āfrikas valstīm. Ar šādiem apciemojumiem varētu šo valstu valdības un sabiedrību noskaņot labvēlīgi Latvijas problēmām. Sakarā ar Latvijas dibināšanas 50 gadu atceri, brīvās pasaules latvieši ar šīm delegācijām vēlreiz vērstu pasaules uzmanību uz to, ka Latvija joprojām okupēta, griežoties arī pie Apvienoto nāciju locekļēm bez atšķirības un norādot, ka katrai tautai ir tiesības uz pašnoteikšanos. Nav iespējams apcelot visas valstis, tādēļ varētu izdarīt zināmu izlasi, apciemojot dažādu uzskatu valdības Dienvidamerikā, Āfrikā un Āzijā. Pie Eiropas tautām grieztos turienes latvieši. Delegācijas tomēr sūtāmas vienīgi tad, ja noskaidrots, ka tās pieņems nozīmīgi valdības ierēdņi un ja šai vajadzībai būs līdzekļi. Delegāciju sastāvu izraudzīs latviešu centrālo organizāciju prezidiji, bet tajās jābūt vismaz trim locekļiem, kuŗi ir kompetenti runāt ikvienā jautājumā. Vēlama jauniešu un sieviešu pārstāvju piedalīšanās. Bez iesniegumiem delegācijas rūpētos par preses aģentūru informēšanu. Sarunās arī jānorāda, ka Igaunija un Lietuva atrodas līdzīgā stāvoklī. Ja šādā delegācijā vēlētos piedalīties arī igauņi vai lietuvieši paši, viņi to varētu, ja maksātu ceļa izdevumus.

Sporta biroja vadītājs A. Zāģeris ierosināja sūtīt uz Austrāliju ASV latviešu basketbola izlases vienību, kuŗa sacenstos kā ar latviešiem, tā austrāliešiem. Šāds ceļojums varētu izmaksāt ap 7000 dol. Sēdes dalībnieki bija labvēlīgi noskaņoti šim priekšlikumam, bet atzina, ka pašreiz nav tik daudz līdzekļu, lai vajadzīgo summu varētu piešķirt. Ja sporta birojs pats līdzekļus sagādātu, tad nebūtu iebildumu.

Brošūra par Latviju jau pārtulkota angļu valodā, kas izmaksājis 500 dol. Nolēma sazināties ar amerikāņu politiskiem publicistiem par palīdzēšanu nogludināt tulkojuma stilu.

ALAs padomnieks K. Austriņš ierosināja paredzēt līdzekļus radioraidījumiem uz Latviju, jo tautieši dzimtenē gaida ziņas no brīvās pasaules. Pārrunās atzina, ka nevis līdzekļu trūkums kavē šos raidījumus, bet nav iespējams atrast raidītājus ...

Prof. P. Starcs aicināja izdot publikāciju, kuŗā minēti visu latviešu zinātnieku izdotie darbi, jo pēdējā šāda grāmata izdota 1939. gadā. P. Lejiņš norādīja, ka šādu izdevumu varētu publicēt vienīgi tad, ja katrs zinātnieks ziedotu zināmu summu par sava vārda ievietošanu izdevumā.

Latviešu apvienība Austrālijā 31. decembrī apstiprināja BPLA statūtus, kuŗiem tagad ir visu četru latviešu centrālo organizāciju akcepts. Nolēma rudenī sasaukt BPLA valdes sēdi, par datumu vienojoties vēlāk.

Sēdē pārrunāja arī faktu, ka Anglijā pārdots Baltijas valstu noguldītais zelts par apmēram 22 milj. dolariem, nolemjot nosūtīt BPLA vārdā protesta rakstu Anglijas valdībai. Bija ieteikums vest īpašus rēķinus par iespējamiem procentiem, kuŗus dod par pārdoto zeltu iegādātie vērtspapīri un kuŗus tagad izmanto Anglijas valdība. Lai līdzīgs stāvoklis pēkšņi nerastos arī citās valstīs, tad nolēma radīt īpašu komisiju, tajā izraugot A. Lejiņu, I. Bērziņu un V. Hazneru.

ALAs padomnieks A. Reiters no Bostonas ziņoja, ka Amerikas latviešu tautiskā apvienība vēlētos izdot mūsu Ingridas un Karinas Gūtmaņu iespēlētu latviešu autoru skaņu plati, kā arī īpašu kartīti Latvijas dibināšanas 50 gadu atcerei ar mākslinieka Ed. Dzeņa metu.

Ģenerālsekretārs B. Albats ziņoja, ka pēc revīzijas komisijas ieteikuma 60.000 dol. pārvērsti īstermiņa vērtspapīros, kuŗi dod lielākus procentus. Pēc kasiera norēķina, uz šāgada 1. janvāri ALAi bijuši līdzekļi 101.243,06 dol. apmērā. —be

Dr. Ansis Karps

Baltiešu nepiedodama nolaidība

Sācies baltiešu jubilejas gads, bet, gatavojoties Baltijas valstu dibināšanas 50. gadadienas svinībām, notiek tā pati čubināšanās katrai tautiņai pa savām pūra lādēm, apskatot no jauna un rādot paši sev visu, kas tajās atrodams, kaut skaļi uzsveŗ, ka nu rādīsim pasaulei, kas mēs īsti esam. Pavisam aizmirsts, ka pēc vairāk nekā 20 gadiem trimdā nav kopīgas baltiešu politiskas programmas. Nav arī iestādījumu, kas to gribētu un spētu veikt. Reiz taču būtu jānāk klajā ar kādām konstruktīvām nākotnes idejām.

Daudz runāts par to, ka mums jāpārstāv savas tautas, ka jārīkojas to labā, jo baltieši okupētajās dzimtenēs nespēj atklāti izteikt savas tautas vairākuma gribu. Lai kaut ko pārstāvētu, tad vispirms jāzina pārstāvamā vēlmes. Vai ir pieliktas visas pūles to noskaidrot? Nav nekādu šaubu par to, ko grib komūnistu kaklakungi — izmantot, izkalpināt krievu godam un iznīcināt. Ja mēs svešumā nerīkojamies saskaņā ar mūsu tautu īstajām vēlmēm, bet pašu trimdinieku vēlmēm, tad tā ir mākoņu bīdīšana. „Kaŗš pārveido tautas dvēseli", tā rakstīja italiešu dzejnieks Kvazimodo. Baltiešu dvēseles pārveido vēl otrs faktors — varmācības pilnā dzīve lielajā tautu cietumā. Lai paliktu pie dzīvības, bijis jāpielāgojas šī cietuma režīmam. Kādas pārmaiņas domāšanā ir notikušas? Mums svešumā tas ir trešās šķiras jautājums, kas nekad neiekļūst mūsu pārstāvju sapulču programmās.

Kāda ir šī pārstāvība? Mēs to ievēlam (dažviet tiešās, citur „divstāvu" vēlēšanās), bet nekad neprasām kandidātiem publiski un laikrakstos deklarēt savu nacionālo un politisko nostāju, lai vēlētāji zinātu, par ko balsot. Labi saprotams, ka šādi ievēlētie nevienam nav atbildīgi, jo — nekas nav solīts darīt, tātad var arī nekā nedarīt. Labi vēl, ja viņi būtu atbildīgi savām sievām.

Vienlīdz vainīgi ir visu trīs Baltijas tautu pārstāvji, kas nekad netur par vajadzīgu neatlaidīgi iestāties par sadarbību plašos apmēros, ne tikai diplomātu kabinetos vien. Jāsaka atkal: es nekā negaidu no vecās paaudzes, jo vecie īstenībā ir tā „pazudušā paaudze", par kādu dēvē jaunos.

Arī mūsu laikraksti, var teikt, izvairās ziņot kaut par maziem, bet iepriecinošiem notikumiem baltiešu sadarbības lietās, kuŗi varētu būt par paraugu citās zemēs. Pavisam grūti saprast šo „ziņu politiku", kas izskatās pēc iemidzināšanas politikas. Šoreiz varētu aizrādīt uz Austrāliju, kur jau labu laiku notiek Baltijas tautu draudzības nedēļas plānošana šāgada jūnijam. Par koŗu kopdziedāšanu, kas Austrālijā notiek katru gadu, atzīts, ka „tā bija baltiešu tuvināšanās pirmās šķiras paraugs". Tādas ziņas, liekas, mums nav svarīgas, bet ziņas no komūnistu avīzēm pasniedz rēgulāri ar visām atbaidīgajām sarkano dižvīru fotogrāfijām, pat pirmajā lappusē!

Šie ir grūti un sarežģīti jautājumi, bet vai tādēļ tie nav jācilā? Grūtie jautājumi jāatrisina pirmie, tad vieglie raisīsies paši no sevis.

Kas jādara? Vispirms nepieciešama neatlaidība un svarīgo lietu izvirzīšana pirmajā vietā. Ja neizdodas vienreiz, jāmēģina otru un trešo reizi, ar citādiem līdzekļiem. Pavisam nepieciešams sasaukt baltiešu politisko darbinieku kongresu, kuŗā galvenokārt piedalītos jaunāka paaudze. Visiem kopā mums ir liels skaits attiecīgu zinātnieku, kuŗu pētīšanas objekts ir valstiskās lietas. Viņu pienākums ir virzīt savu domāšanu arī savu tautu labā. Mums ir jaunāki vēsturnieki un juristi, arī politiski orientēti pilsoņi, kas var darīt to pašu. Tas būtu jau tagad iespējamais „parlaments" un ideju avots, kuŗš psiholoģiski ietekmētu plašas aprindas. Jautājumus, kuŗus nevarētu debatēt atklāti, varētu izrunāt aiz slēgtām durvīm. Valodas grūtību vairs nav nekādu. Ar pienācīgu reklāmu tas atskanētu visā pasaulē.

Ja ierosmes nenāk no augšas, tās beidzot eksplodē no apakšas, ko bija reiz saredzējis Krievijas Aleksandrs II. Cik labi būtu, ja visi baltieši varētu jubilejās deklarēt savu kopīgo politisko programmu nākotnei! Par to priecātos visa Austrumeiropa un visi ap Baltijas jūru — par mūsu apvienoto spēku un par tīcību nākotnei. Mums ir nepieciešama vienības sazvērestība, atmetot malā visas mazās pretenzijas un prestiža māņus. Došanas prieks varētu pārsegt visu citu.

Kaut beidzot mēs varētu visu to pētīšanas enerģiju, kuŗu tagad ziedojam pagātnei, veltīt nākotnes veidošanai, kā katrs cilvēks to dara savā dzīvē. Ja šai laikā un apstākļos iedomība un prestižs ir izšķirēji faktori, tad gan vietā ir uzraksts uz Dantes elles vārtiem: „Atmetiet visas cerības, jūs, kas še ieejat!", tas ir — Baltijas valstīs.

● ASV nēģeru kūdītājs Reps Brauns pēc sadursmes ar Ņujorkas policiju iebēdzis Apvienoto nāciju Kubas misijā, kur patvēries 6 stundas. Kubas pārstāvji no šī gadījuma mēģinājuši iztaisīt diplomātisku incidentu, ar AN ģenerālsekretāram Utantam iesniegtu notu protestējot par policijas „slikto izturēšanos" pret sarkano nēģeri, kas pēc izskološanās Kubā solījies nodedzināt visas Savienotās valstis. Kārtības sargi gan liecina tieši pretējo: Brauns grūstījis policiju, kad tā viņu mēģinājusi aizturēt. No Kubas misijas mītnes Brauns ielēcis taksametrā un aizbēdzis.

Ieradumi un paražas

Mēs arvien tiecamies ne tik daudz pēc vieglas, bet gan vairāk pēc skaistas, tikušas un raženas dzīves. Centzdamies visu laicīgo un apnicīgo savā dzīvē un darbā padarīt, cik iespējams, tikamāku, cilvēks nebūt nevairās pūļu, kas dod dzīvei jaukumu, krāšņumu, daudzpusīgu pievilcību un prieku. Cilvēks atsakās no sausā ietiksuma, lai tomēr gūtu plašāku, dziļāku savas iras un pasaules paradzējumu. Skopais un lietiškais cilvēks, minusu un grašu skaitītājs, varētu iztikt bez svinīgam, viņš varētu atteikties no gutuma savā augumā un ģērbā, istabas, apkārtne un valodā. Sāds cilvēks neaudzētu ne puķu, nedz koku ap savu māju, nekiausītos dziesma un mūzikā, nepaskatītos uz daiļu gleznu vai dabas krāšņumu. Viņš drīz jo drīz visu dzīvi padarītu sekiu, pasauli apnicīgu, sakot domat un jautāt: „Kāpēc es vispār dzīvoju? Kādu labumu man pasaule dod?"

Ķermeni un dvēselē veselais cilvēks, dievišķigas iedvesmas mudināts, tomēr izvēlējies citu ceļu. Sis tad nu ir labā un daiļā muza izveidosanas ceļš, dzīvības un pasaules brīnuma izjūtas un atskarsanas ceļš, pilnestības meklejums. Sāds ceļš jau ir bagātāks rupem, jo prasa lielāku piepūli un vairāk darba, bet tas nejauj nodotjes tukšiem miekiem, ved prom no nedaudzigām šaubām par sevi, pasauli un dzīves jēgu vispār. Sis dzīves kuplināšanas un padziļināšanas ceļš ir arī seno ieradumu un paražu kopšanas un tālākas veidošanas ceļš.

Jaukas un zīmīgas izdaribas piesaistījās cilvēka mūzam nozīmīgākajiem brīžiem. Tās notika, jaunam tautas loceklim pasaulē nākot un saņemot cilvēka vārdu (kristībās), siedzot derību ar otru cilvēku pilnestīgāka mūža dzivošanai (vedībās un līdzībās), kā arī aizejot no šīs dzīves (bērēs), vai atceroties veļu valsts iemītniekus (dievaines). Tā radas godi un godības, kas ar laiku ieguva lielu krasnumu, savijot ap sevi tūkstošiem dziesmu un jaukas darotaas. Tāpat nozīmīgas izdarības ika ka rotežu stabus tur, kur gada gaitā mainījās laiki: sakot pavasari, vasaru, rudeni un ziemu. Vai arī izraudzījās dienu, kuŗa būtu kā spilgtakais brīdis viena vai otra gadalaika vidū un likt cilvēkiem izjust vai saprast sīs gadskartas svarīgo uzdevumu. Ta uzima svinamās dienas, svetki un svinami laiki; tā latviešiem radās Metenis un Lieldienas. Usiņš un Jāņi, Mātes jeb Maras diena un apjumības, Dievaines, Martiņi un Ziemsvētki. Paliesībā mēs vairs nezinām, kā viss tas sacies, kā attīstijies un izveidojies, bet paaudze pēc paaudzes to atkartoja, turēja mīļu, piesavinājās vienmer no jauna izdaribas un dziesmas, ar prātu atskārstot, ka ar šo mantu dzīve kjust kupiāka, jaukāka, labāka: ka dzives un pasaules vērtība ir pieaugusi. Jaukie atskārtumi bija kjuvuši par paražām, kuŗu galvenās svēdras dzīves rakstā lika runāt par īpašu tautas dzīves stilu. Sis tautas dzīves stils nozīmēja nejaušības, pasargāja no jucekļa un cilvēka mūžu nolika liktenja priekšā kā skaisti izrakstītu villaini.

Lai mūsu pieredze kļūtu dziļāka, atskārtumi skaidrāki, pārdzīvojumi sirsnīgāki, tad jāturas pie ieradumiem, kuŗi top un veidojas ģimenes un dzimtas kopībā. Ieradumi ar laiku pāriet visas tautas paražās, kuŗas kārto jaužu dzīvi no audzes audzē. Tos atmetot, mēs dzīvē mulstu, grīmoam, viņš varētu atteikties no gutuma savā augumā un ģērbā, istaoas, apkārtne un valodā. Sāds cilvēks neaudzetu ne puķu, nedz koku ap savu māju, nekiausitos dziesma un mūzikā, nepaskatītos uz daiļu gleznu vai dabas krāšņumu. Viņš drīz jo drīz visu dzīvi padarītu sekiu, pasauli apnicīgu, sakot domat un jautāt: „Kāpēc es vispār dzivoju? Kādu labumu man pasaule dod?"

Ķermeni un dvēselē veselais cilvēks, dievišķigas iedvesmas mudināts, tomēr izvēlējies citu ceļu. Sis tad nu ir labā un daiļā muza izveidosanas ceļš, dzīvības un pasaules brīnuma izjūtas un atskarsanas ceļš, pilnestības meklejums. Sāds ceļš jau ir bagātāks rupem, jo prasa lielāku piepūli un vairāk darba, bet tas nejauj nodotjes tukšiem miekiem, ved prom no nedaudzigām šaubām par sevi, pasauli un dzīves jēgu vispār. Sis dzīves kuplināšanas un padziļināšanas ceļš ir arī seno ieradumu un paražu kopšanas un tālākas veidošanas ceļš.

Jaukas un zīmīgas izdaribas piesaistījās cilvēka mūzam nozīmīgākajiem brīžiem. Tās notika, jaunam tautas loceklim pasaulē nākot un saņemot cilvēka vārdu (kristībās), siedzot derību ar otru cilvēku pilnestīgāka mūža dzivošanai (vedībās un līdzībās), kā arī aizejot no šīs dzīves (bērēs), vai atceroties veļu valsts iemītniekus (dievaines). Tā radas godi un godības, kas ar laiku ieguva lielu krasnumu, savijot ap sevi tūkstošiem dziesmu un jaukas darotaas. Tāpat nozīmīgas izdaribas

ATVIJA
AMERIKĀ
ESTDIENA, 1968. GADA 20. JANVĀRIS
NĀ REDAKCIJA TORONTO
rs — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston
ont.; tālr. 531—4533;
ece — Silvija Ancāne, sasniedzama redak-
7902;
— Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park
rborough, Ont.; tālr. 759—8076;
Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd.,
tālr. 463—4226.
EDAKCIJA EIROPĀ:
nte, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19
manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Ne-
tus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta at-
pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais
zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem
s izteiktās domas ir rakstītāja personīgs
gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.
: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50;
3 mēn. $4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu
$16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.
a: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā
$4.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

Aina Kraujiete

TIBETAS MOZAIKAS

3.

Šodienas klaigu
un asaru nokausēts, istam priekam
ja gribēs kāds cita laikmeta mierā ietapt,
no tālienes redzēs,
kā starp mākoņiem mūžu lavīnas veļas —

nokļūt galā nebūs izredzes,
un pat ēzelis spītēsies ceļā,
bet sadzirdēt varēs, turp nenonācis,
kā no pasaules jumta vējš nēsā lamentācijas —

tur barbari iebrucējt liek, lai sabirst
gadu tūkstošu tikums kā vecās grāmatās papīrs,
un nelīdz, nepalīdz taures no cilvēku kauliem —

pūķis aizvelkas priekšā saulei.

Stāsts par Longinu Apkalnu

Kanadas Daugavas Vanagi, mūsu jaunatnes organizācijas un arī privātpersonas organizē kopīgus tautiešu lidojumus no Ziemeļamerikas uz Eiropas latviešu 2. dziesmu svētkiem, kas augusta sākumā notiks Hanoverā, Vācijā. Nav vēl zināms, cik tautiešu uz šiem lidojumiem jau pieteikušies, un liekas skaidrs, ka atsaucīgākā pieteikšanās vēl tikai sāksies, bet droši var pieņemt, ka Ziemeļamerikā interese par dziesmu svētkiem Hanoverā ir vai liela, jo reizē dod iespēju ne vien atkal pāris nedēļu pabūt „vecajā" Eiropā, bet arī pēc daudziem gadiem tikties ar urienes radiniekiem un pazīņām. Tādēļ mūsu laikraksts palaikam sniegs informāciju par Eiropas latviešu dziesmu svētku sagatavošanas darbu, programmu un citu, kas saistās ar šo lielāko notikumu Eiropas latviešu dzīvē Latvijas neatkarības pasludināšanas 50. atceres gadā. Šoreiz sniedzam Andra Vītoliņa rakstu par skanradi Longinu Apkalnu (Vācijā), kas ir viens no šo dziesmu svētku komponistiem un izpelnījies vairākas godalgas visu kontinentu kopīgajā jaundarbu sacensībā, kuŗas rezultāti mūu laikrakstā jau paziņoti.

Ar Longinu Apkalnu iepazinos pirms gadiem desmit, kad kā pavērnu kartupeļu lauku lauzos cauri virtuozajiem Alfrēds Kalniņa klavieŗu pavadījumiem. Kad Apkalnam bija skaidrs, ka tehniski grūtās vietas tā kātā „salaidīšu dēli", viņš ar mīļu rūpību „dīdīja" lēnākos svadus, starpspēles u.t.t., lai notām izvilinātu iespējami daud poēzijas un skaņu krāsas. Saudzus tautiešus mulsināja Apkiņa vēlme dot klavieŗu pavadumiem orķestrāli plašu skanīgnu. Saprotams, vienu otru reizbārcentos. Ievēroju Apkalna eicamo ritma izjūtu, kas dziedātājiem nav parasta. „Dzimis diriģents," nodomāju.

Apkalns ne sevišķi daudz laika veltīja balss vingrinājumiem, tieties cītīgi pētīja manas nošu un grāmatu kaudzes.

Tā sauktais „Fachidiot" nu reiz Apkalns nav un nav bijis. Vienādi suverēni viņš stāsta par balss saišķu funkcijām, par seriālo un aleatorisko mūziku, par varbūtējo antīko grieķu un ēģiptiešu daudzbalsīgo mūzicēšanu, par alu cilvēku neparasti asi uztvertajiem dzīvnieku zīmējumiem. Ne velti viņš izvērties par vienu no latviešu labākajiem mūzikas esejistiem — viņa publicista gaitas sākās pirms 40 gadiem Latvijā. Gluži nepārspējams viņš ir kā privātu vēstuļu rakstītājs. Labprāt viņam patīk pārdrošas hipotezes, piemēram, par latvisko elementu mūsu mūzikā. Kad kā neglābjams skeptiķis prasu pierādījumus, viņš iesilst — tas vienkārši jālzjūt, vai arī — tas tā loģiski izriet.

Apkalns ļoti cienī Alfrēda Kalniņa solo dziesmas un „Baņutu", Andreju Jurjānu, Saules brāļus, Stravinski, Hindemitu, Musorgski un dažu labu jaunāku. Leonīnu, Perotīnu u.t.t. Laikam arī Verdi un Pučīni, citādi taču nevarētu būt operdziedonis.

Apkalns lasa orķestŗa partitūras kā citi kriminālromānus un ir it pieklājīgs klavieŗu spēlētājs. Noklausījos, kā viņš savai dzīvesbiedrei (bijušai skolniecei, ļoti labs kontralts) māca J. S. Bacha „Ziemsvētku oratoriju." Teicams skolotājs un pavaditājs. Svēti apsolījos nerakstīt par viņa klavieŗu pedālizāciju, tādēļ to arī nedaru. Apkalns diezgan daudz „kašājis" arī ērģeles, pat lielo J. S. Bacha prelūdiju un fūgu h-mollā.

Trimdas sākumā Apkalns bija Jāzepa Vītola beidzamais skolnieks. „Vecais" neesot bijis sevišķi laipns, kad jautāts par kvartakordiem, dodekafoniju un taml.

Detmoldas mūzikas augstskolā Apkalns beidza kompozicijas un dziedāšanas klases. Komponēšana pamazām guva pārsvaru — aizvadītajā gadā atlicis laika tikai vienai lielākai lomai Hendela svētkos Getingenā.

Brēmenes un Štutgartes radiofoni dažkārt pasūtinājuši latviešu, ungāru u.c. tautas dziesmu apdares simfoniskajam orķestrim ar galvenokārt pašu autoru kā solistu (agrāk baritons, tagad tenors).

Eiropas latviešu 2. dziesmu svētkos Apkalna vadībā atskaņos viņa kantāti Latvijas 50. gadskārtai — „Latviešu Dievs." Par viņa tekstu kantātei lai spriež zinātnieki, iepriekš iepazīstoties ar Marka evaņģelija 16:15 nodaļu, Apustuļu darbu 2:6 nod. 1. Mozus grāmatas 28:13, 31: 13, 20 un 53 nod., 2. Mozus grāmatas 5:1, 15:3, 17:15 nod., 117. psalma 7. pantu, 105. psalmu, kā arī Zalamana sakāmvārdu 17:28. Konservātīvos dziedātājus un klausītājus varu mierināt, ka mūzika ir gandrīz kā agrāk, tikai kā agrāk.

Veselo toņu gammas franči lietoja jau šā gadsimta sākumā un ķīnieši pirms vismaz pārtūkstoš gadiem, dziedāšanu līdztekus kvintās sastopam Eiropā jau agros viduslaikos, nobeiguma koŗa melodikā pavīd „Zilais lakatiņš"

(Nobeigums 5. lpp.)

MĒS UN CITI

(Nobeigums)

Runājot par prozu, kas vieglāk tulkojama, bet latviešiem kvalitātīvi vājāka par dzeju, derētu, piemēram, P. Klāna „Rūsa" un V. Kārkliņa „Tikai mīlestība", kas ir vērtīgi romāni ar otra pasaules kaŗa laika sižetu un daļēji starptautisku vidi. Problēmātiskāk ir ar Anšlavu Eglīti. Viņa labākie romāni, kā „Homo novus" un „Cilvēks no mēness" risinās specifiski latviskā vidē (kaut arī, otrā romānā, ārzemēs), un arī Anšlava Eglīša stils nav viegli tulkojams. Eglīša t.s. starptautiskie romāni kā jau minētais „Adžurdžonga" un „Pēdējais raidījums", ir vājas kvalitātes. Attieksmē uz stāstiem un novelēm: Blaumaņa būtu par vecmodīgām, derētu kādi Ezeriņa un Ādamsona darbi. No mūsu jaunākajiem autoriem tulkošanai piemēroti ir daļa A. Irbes un T. Ķiķaukas darbu, kas rakstīti izteikti modernā stilā. Tulkojumā gan zuštu gandrīz viss latviskais, kas tajos atrodams. Tas nozīmētu, ka ar šādiem tulkojumiem mēs gan spētu parādīt cittautiešiem, ka mums ir moderna, aktuāla literatūra, bet nevarētu tiem dot apmierinošu priekšstatu par īpati latvisko literatūrā.

Labu daļu mūsu dzejas, kā agrākajos laikos rakstīto, tā pēdējos gados radīto, varētu tulkot bez kaunēšanās, bet — tad vajadzētu atrast tiešām izcilus tulkotājus, kas līdz šim reti sekmējies. Ar viduvēji tulkotu prozu vēl kaut kā var iztikt, ar viduvēji tulkotu dzeju — ne. Kaut brīvā pantā rakstīta dzeja, no vienas puses, ir vieglāk tulkojama, jo nav tā ritma un atskaņu iegrožota kā saistītā dzeja, no otras puses, tā ir vēl grūtāk tulkojama, jo vārdu izvēle labā brīvā panta dzejā ir vēl kritiskāka un apslēptais ritms vēl grūtāk atdarināms nekā saistītajā dzejā. I. Ivasks, manuprāt ļoti pamatoti ieteicis atturēties no skaitliski daudzu dzejnieku darbu uzņemšanas tulkotā antoloģijā, jo, ja katrs dzejnieks pārstāvēts tikai ar dažiem dzejoļiem, lasītājs iegūst ļoti nepilnīgu pārskatu par viņa dzeju. Tad labāk ļoti maz dzejnieku, piemēram, Ivasks ieteic četrus: Čaku, Ādamsonu, Sniķeri un Saliņu.

Šaubos, vai liela nozīme tulkot mūsu rakstniecību dramatiskos darbus. Raiņa drāmu tulkojumi tagad, kad modē „absurdais teātris", nesaceltu lielāku ievērību, kā „Jāzeps un viņa brāļi" 1920-jos gados, tāpat nav manīts, ka tādu būtu guvis nesenais Zīverta „Āksta" tulkojums.

Nobeigumā — mums nevajadzētu ne rakstīties, ne pārāk noskumt par to, ka ar līdz šim tulkotajiem latviešu autoru darbiem neesam citās tautās panākuši lielu ievērību un interesi par latviešu literatūru. Nepareizi arī būtu domāt — tas tādēļ, ka mūsu literatūra nav tādu pelnījusi, jo nav pietiekoši vērtīga. Mums nebūt nevajadzētu vairīties no citu kultūru iespaidiem — tādi var latviešu kultūru un literatūru padarīt joprojām bagātāku, bet tāpat mums nevajadzētu nicināt un nopelt to, ko esam sasnieguši. It sevišķi ievērojot īso attīstības laiku, mūsu literatūra jāatzīst par vērtīgu un nozīmīgu. Kā jau minēju, ir divi galvenie iemesli, kādēļ tā maz pazīstama citās tautās: par mums kā mazu tautu arī maz interesējas (bet — cik gan mēs paši interesējamies, piemēram, par Bolīvijas vai Nepales kultūru, pat par lietuviešu un igauņu literatūru zinām gaužam maz) un mūsu vērtīgākie literārie darbi nereti ir arī visgrūtāk tulkojami. Ja latvieši būtu nevis 1½ miljona, bet, teiksim, 30 vai 40 miljonu, daudzi no mūsu autoriem būtu pazīstami Eiropas mērogā.

Modernās technoloģijas ārkārtīgi straujais progress ir atnesis cilvēcei daudz laba, bet, diemžēl, arī savu daļu ļaunuma. Kā vienu no modernajām negātīvajām parādībām uzskatu tautu atšķirību un īpatību pakāpenisku nonivelēšanos. Daudzās modernās mākslas nozarēs, piemēram, glezniecībā un mūzikā, par mākslinieka tautību gandrīz lieki runāt. Literātūrā tā nav, jo valodu atšķirības, izņemot modernu zinātnieku un technoloģisku terminu vienādību, nav smazinājušās. Pasaule būtu daudz garlaicīgāka, ja nebūtu mazo tautu, kuŗas dod dažādību dzīvei un kultūrai. Vārdus dažādās valodās biežī nav iespējams precīzi pielīdzināt vienu otram, tātad, tulkošana ir vienmēr vairāk vai mazāk sekmīga. Latviski var izteikt tādas jūtas un domu nianses, kādas nav iespējams izteikt citās valodās. Dzejniece Aina Zemdega nesen rakstīja: „Balts latviešu valodā staro citādāk nekā angļu vai franču, ābelei ir cits tuvums un mījums latviešu grāmatā nekā zviedru, spāņu vai italiešu."

Mēs varam būt lepni un priecāties par savām tautas dziesmām, Skalbes pasakām un Čaka dzejoļiem, par spīti tam, ka tikai reti cittautieši varējuši ar tām pienācīgi iepazīties un atzīt to vērtību.

Kārlis Abele

PA JAUNATNES PĒDĀM

RAKSTU KRĀJUMA „MĒS" 25. NUMURS

Apgāda Ceļinieks izdoŧs žurnāls „Mēs" jau sasniedzi 25. numuru. Kaut šis skaitlisnav nekāds lielais, tā tomēr ijau nozīmīga. Jubileja, aiz kuŗa palicis liels un grūts darbs, žuāla veidotāju pašaizliedzība ı ideālisms, nemitīga augšanı un tālākveidošanās process. Sekmes arī nav izpalikušas: žuāla izplatība pamazām aug ı saturs ar katru numuru kļūarvien interesantāks un labāk stiprinot saites starp latviešiem jauniešiem visā brīvajā pasaŧ.

Uz 25. numura vāka redzams ALJAs priekšsēdis Valdis Daiga, aicinot visus pulcēties pasaules latviešu jaunatnes kompsā Rietumberlinē šāgada jūlijā beigās. Vāka aizmugurē Ojārs Rozītis lūko izskaidrot „Kāpēc es vēlos iestāties ELJA-ā?" Pirms četras lappuses veltītas nodaļa „Pa mūsu pēdām pasaulē". Še isstopamies vaigu vaigā, gan tikai uzņēmumā un tekstā, ar detroitieti Viju Ūdenāni, kuŗa ieguvusi „Mēs" stipendiju viena gada mācībām Minsteres latviešu ģimnazijā Vācijā. Redzam arī Zviedrijas latviešu jauniešus, kā arī uzņēmumus no Vācijas latviešu jauniešu sanāksmes Bingenā.

Ievadrakstā „Tagadne un nākotne Gaŗezerā" Sniedze Ruņģe apskata jauniešu un viņu vecāku nepilnības, uzsvęrot Gaŗezera lielo nozīmi turpmākajās saglabāšanā.

Literārajā daļā ievietoti divu jaunu okupētās Latvijas autoru darbi — Vizmas Belševicas dīvi dzejoļi un Egila Lukjanska novele „Baltās smiltis". Tālāk Vilma Tenese iepazīstina lasītājus ar mūsu jaunajiem talantiem trimdā, šoreiz ar Margitu Gūtmani un viņas īpati saistošo dzejas izlēli. Seko Jāņa Pīpiņa atmiņu raksts „Siltas salā" ar Sniedzes Ruņģes ilustrācijām. Tad pavīd Margitas Gūtmanes un Lalitas Muižnieces dzejoļi, bet Dzintra Āboliņa sniegusi īsstāstu „Vecāmāte stāstīja".

Nodaļā „Latvijas nemirstīgie" Ilze Strautniece pastāsta „Kā sadraudzējos ar Jāni Jaunsudrabiņu un viņa darbiem", bet nodaļā „Mūsu profili" sniegta Andŗa un Mārtiņa Bērziņa intervija ar jauno latviešu čellinieci Maiju Vinteri, kuŗa vēl studē Freiburgas mūzikas augstskolā. Tālāk lasāms mag. hist. Kārļa Stalšāna vēsturiskais apskats „Prūši un viņu cīņas ar Teutoņu ordeni", seko Arvida Lūka sakopotie 1917. gada notikumi chronoloģiskā secībā.

Uzņēmumu un rakstu reportāžas lasītāju aizved Austrālijā. Cita vidū lasāms Ievas Mizingas atreferējums „Mēs sastopamies sesto reizi". Virsraksts „Trīs dāvanas" norāda uz trīs nozīmīgiem notikumiem Austrālijas latviešu dzīvē. Rūdolfs Ezergailis rakstiņā „Pirmā dāvana" pastāsta par ansambļa Sidraba stīga talantiem. Tie ir 8 jauni mūziķi — vijolnieki Juris Ezergailis, Mairita Larsena, Gunārs Larsens, Marija Svilāne, Mikelis Svilāns, Māra Zaķe un čellinieki Dace Ģešmane un Jānis Svilāns. Rakstam pievienoti arī divi uzņēmumi. „Otra dāvana" ir Gunāra Bērzzariņa speciālraksts „ASK dāvana jaunatnes dienām", kuŗā lasāms par Adelaides latviešu sporta kluba gandrīz vai neticamo uzvaru pret spēcīgu austrāliešu basketbola vienību. „Trešo dāvanu" devis Olģerts Strauts — rakstu par Latviešu apvienības Austrālijā prezidija lēmumu rīkot kursus jauniešu latviskās kultūras izkopšanai un sagatavošanai sabiedriskam darbam. Arī nākošais raksts nācis no Austrālijas — „Latviešu valoda — ievads valodas pētniecības metodē", kuŗa autors ir austrāliešu profesors Dr. Trevors Fenels. Ievadvārdus viņa rakstam devusi Gundega Michele, kuŗa arī intervējusi šo Adelaides universitātes valodniecības profesoru, kuŗš iemācījies latviešu valodu.

No Jaunzēlandes nācis Mārītes Plesovas ceļojuma apraksts „Piedzīvojumi dienvidjūrā". Lasītāju nemaldināšanai gan jāpaskaidro, ka autore raksta par pieredzēto Fidži salās, kuŗas atrodas Klusā okeana vidienē. Tēlojums bez cita jau tādēļ vien ļoti interesants, ka veikli uzrakstīts un ir lietiškas izdomas bagāts stāstījums par četru latviešu meiteņu atvaļinājuma ceļojumu tropiskajā joslā.

Reportāžas gan vārdos, gan attēlos par vasaras nometni Gaŗezerā sniedzis Aivars Ruņģis, intervējot vairākus nometnes iemītniekus un iztirzājot dažas latviskuma problēmas. Tālāk Ojāra Upatnieka fotoacs skatījumā iepazīstamies gan ar pazīstamām, gan nepazīstamām sejām, taču, tajās raugoties, rodas droša pārliecība: tie ir viņi, mūsu pašu latviesu jaunieši, mūsu lepnums un nākotne. Tad lasītāja acīm atkal paveŗas daudz jaunu seju — Austris Ruņģis raksta par „Minsteri vienā diennaktī". Daudz skaista un cēla pavīd viņa aprakstā un dod vielu pārdomām.

„Dziesmu svētkos Sanfrancisko" ir Lalitas Muižnieces stāstījums par gaŗāmgājēju samulsušajiem skatieniem, redzot pogas ar uzrakstu „Latvian Power". Ojārs Upatnieks rakstā „Jāņa pirmā mīlestība" intervējis Jāni Simsonu, junioru. Šī mīlestība ir gaisa putns — lidmašīna. Nobeiguma reportāža ir Zigridas Daškevicas raksts ar fotoattēliem „Mēs neesam vienīgie", kuŗā tēlota Anglijas latviešu sagaita Londonā. Žurnāla pēdējās lapās ievietotas „Valodas rotaļas" un lasītāju vēstules. Pavisam „Mēs" 25. numurā skatāmas 90 ilustrācijas. G. Liepiņš

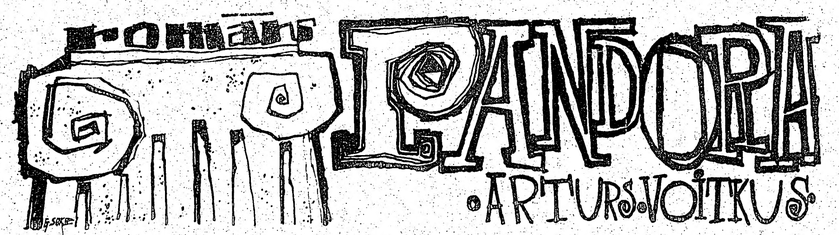

(87. turpinājums)

Kaut arī Turtuliņš Māŗa domu sparīgi noraidīja, sēkla tomēr bija iekritusi labā zemē. Nākošajā reizē, Ilgu apciemojot, viņš tai, kā par traku joku smiedamies, izstāstīja sarunu ar padēliem, bet slepus vēroja, kā Ilga izturēsies. Viņa smējās līdz.

— Traki puikas, — viņa noteica. — Bez tam jau . . .

— Kas — bez tam?

— Bez tam man pašai savs vīrs.

Tas Turtuliņam bija aizmirsies. Visā šai laikā viņi par Aivaru tikpat kā nekad nebija runājuši, bet ja bija, tad tikai kā par mirušu. Jo nevarēja jau būt, ka cilvēks, kas atradās tik ilgi izsūtījumā, varētu vēl būt dzīvs.

Ilgas iebildumi tomēr neskanēja visai pārliecinoši, un Turtuliņš brīdi vēlāk atgriezās pie aizsāktā temata:

— Tu tiesā varētu dabūt apliecību, ka vīrs miris. Tagad dažs labs tā dara.

— Kaunies, — Ilga teica. — Un ja nu viņš tomēr dzīvs? Tad man būtu . . . es kļūtu par bigamisti!

Turtuliņam aizcirtās elpa; vai tiešām Ilgai tas likās vienīgais ķēŗslis?

— Bet vai tu vari pierādīt, ka viņš vēl dzīvs? To nevari ne tu, ne cits. Un nu jau astoņi gadi. Vai Sibirijā kāds astoņus gadus varējis izturēt? Neviens.

— Tu tā runā, it kā vēlētos, lai Aivars būtu miris.

— Ej nu....Kam tu tā? Tu labi zini, ka nevienam ļauna nevēlu. Bet cerēt, ka viņš vēl dzīvs, ir tikpat kā cerēt, ka Lielupē pa Jāņiem vēl ies ledus. Kas nav, tas nav.

— Jā... Kas nav, tas nav... — Ilga domīgi teica un slepus paskatījās Turtuliņā. Galu galā, viņš nemaz neizskatījās tik vecs. Matu viņam tikpat kā vairs nebija, tas tiesa, bet viņš bija vienmēr kārtīgi apģērbies, tīrīgs, noskuvies, mierīgs, pieklājīgs. Un pār visām lietām — viņš to mīlēja. Protams, viņš bija precējis citu sievu, bet tam nebija nekādas nozīmes. Tas nebija noticis aiz mīlestības. Viņam toreiz vajadzēja pierādīt ir pašam sev, ir pasaulei, ka kaut kam der, ka ir kāda, kas viņu atzīst par pietiekami pievilcīgu, lai būtu ar mieru pie viņa iet. Bet patiesībā viņam visu laiku bija eksistējusi tikai viena — viņa pati, Ilga.

— Bet ja tu negribi likt viņu izziņot par mirušu, tad jau vēl iespējams, ka tu saki, ka esat šķīrušies. Vācieši tagad nekādas lielās apliecības no ārzemniekiem neprasa. Viņiem vienalga, lai katrs pats zinās.

— Es nekad neteiktu, ka esmu no Aivara šķīrusies. Visu, bet to tik ne!

— Tad jau citādi nevarēs, kā būs vien jāliek izsaukt par mirušu.

— Tu tā runā, it kā es tev jau būtu solījusies!

Turtuliņš saguma un apklusa. Ilgai bija taisnība; viņš bija aizdomājies par tālu. Pēc īsa mirkļa viņš cēlās.

— Piedod... Tas man tā... Šajos laikos jau sarunā visādas muļķības. Es tevi negribēju apvainot.

Viņš sniedza atvadām roku, bet Ilga satvēra tā pirkstus un novilka pašu sev blakus uz vāļas.

— Nē, Jānīt. Neej. Tev nav jāatvainojas. Un . . . ja tu tiešām mani apsoli bildināt, tad es rītu iešu pie tiesas . . .

Viņa izskatījās kā nāves spriedumu noklausījusies, bet Turtuliņš to neievēroja. Viņš noslīdēja no vāļas Ilgas priekšā ceļos uz grīdas un iespieda seju tās klēpi.

—Ilga... Ilga!

VII

— Interesanti, ko viņa te izdīrājusi? — Māris pētīja fotoalbumā tukšu vietu, kur bija jaušamas līmes plankuma pēdas.

— Tur bija viņa pati vecās mājas priekšā. To es labi atceros. — Kārlis atbildēja. — Gribi vēl konjaku?

— Nē, pietiks. Nez', vai vecā māja vēl stāv?

— Noplēsta. Uzcēluši debesskrāpi. Es gan sev ieliešu.

Kārlis pacēla pudeli pret logu un skatījās, kā blāvā gaisma atsitās dzintarkrāsas šķidrumā. Izvilcis no pudeles aizbāzni, viņš konjaku iepildīja glāzē un vēlreiz jautādams paskatījās brāli. Kad tas noteikti papurināja galvu, ka nedzers, Kārlis iestiprināja aizbāzni pudeles kaklā, piesita, kā nodrošinādams, ar plaukstu un pudeli nolika uz galda.

— Tu kļūsti alkoholiķis, — Māris teica, brāli skatīdamies.

— Tāpēc, ka siltuma dēļ iedzeru glāzi konjaka?

— Nē. Tāpēc, ka tu meklē vēl, ka tev nepietiek ar vienu vai divām. Tā nav laba zīme.

— Man garšo.

— Tieši tāpēc.

— Tu kļūsti morālists.

Māris skaļi iesmējās.

— Tas bija labs joks. Bet tu esi par mīkstu. Tāpat kā tu gandrīz nekad nevienam nevari pateikt nē, tā tu pats sevi nevari piespiest atteikties no tā, kas tev garšo.

— Kas to teica, ka es esmu mīksts? — Kārļa acis kļuva šaurākas.

— Ir jau labi, — Māris pāršķīra albuma lapu. — Labāk paskaties šo te, — viņš rādīja kādu uzņēmumu. — Stāv kā Ēģiptes mūmija. Tas, laikam, bija toreiz, kad pienāca ziņa no Latvijas?

— Laikam, — Kārlis uzņēmumā neskatījās. Viņš bija nodarbināts ar konjaka glāzi.

Māris pavērās brālī un nosodot pagrozīja galvu. Tad viņš atkal pievērsās fotografijām. Nākamajā lappusē bija veikalā pirkts Grenetas pilsētas uzņēmums no putna lidojuma.

(Turpinājums sekos)

Izsludināta jaunatnes darbu sacensība

KANADAS DV ZEMES VALDES SĒDE TORONTO

Brīvās pasaules mērogā jaunatnes rakstu darbu sacensību izsludinājis DV organizācijas centrālās valdes prezidijs Vācijā, paredzot balvas 300 vācu marku apmērā. Iesūtīto darbu vērtēšanas komisijā darbosies Velta Jaunelsiņa, Juris Leimanis, Osvalds Freivalds, Jānis Rudzītis un Roberts Šmitmanis (visi Zviedrijā). Neatkarīgi no piederības kādai organizācijai, visi Kanadas latviešu jaunieši aicināti šai sacensībā piedalīties, iesūtot darbus Kanadas DV zemes valdes jaunatnes nozarei. Tās vadītājs R. Bulte valdes sēdē ziņoja, ka sacensība paredzēta trīs vecuma grupās, katrai dodot izvēlei divus tematus. Līdz 14 gadu vecajiem jauniešiem temati ir „Mana mīļākā latviešu pasaka" un „Mūsu tēvzeme latviešu tautas dziesmās, teikās un pasakās"; 15—18 gadu vecuma grupas temati: „18. novembra un 17. jūnija nozīme latviešu tautas likteņos" un „Latvijas atbrīvošanas ciņas", bet 19—23 gadu vecuma grupai — „Aspazija kā cīnītāja par tautas un cilvēka tiesībām" un „Latvijas brīvības ideja vēsturiskā un literārā skatījumā". Kanadā dzīvojošie sacensības dalībnieki visās vecuma grupās par labākajiem darbiem saņems balvas, bet darbus nosūtīs tālāk DV centrālās valdes izvērtēšanas komisijai. Visi grupu uzvarētāji saņems naudas balvas un atzinības rakstus, bet abu nākošo vietu ieguvēji grāmatas. Darbus vērtēs, vadoties no satura, rakstītāja zināšanām par tematu un valodas prasmes. Vietējā Kanadas izvērtēšanas komisijā valde izraudzīja Birutu Senkēviču, Toniju Krūku un jaunatnes daļas vadītāju R. Bulti, ar tiesībām vajadzības gadījumā komisijas sastāvu papildināt. Šai komisijai darbi iesūtāmi līdz šāgada 1. jūnijam, adresējot: Mr. K. Bencons, 223 High Park Rd., Toronto 9, Ont.

Valdes sēdē priekšsēža E. Krūkas vadībā 14. janvārī iztirzāja arī DV Toronto nodaļas ierosinājumu tās jauniegūto namu pārveidot par visas Kanadas DV namu. Šis jautājums izlemjams delegātu sapulcē, tādēļ valde izraudzīja R. Britālu un J. Gailīti, kas kopā ar DV Toronto nodaļas pārstāvjiem izstrādās konkrētu priekšlikumu.

Organizācijas biedru skaits Kanadā pašreiz ir 1143, no tiem 342 vanadzes, sēlē ziņoja biedrzinis A. Akmens. Pārrunājot aprūpes daļas saņemtos iesniegumus, valde vienojās nosūtīt 5 palīdzības saiņus uz okupēto Latviju un 3 uz Poliju, kopā 400—500 dol. vērtībā. Diviem tautiešiem savukārt piešķīra kopā 312 dol. slimnīcas izdevumu segšanai. Aprūpes daļas sekretārs A. Kvēps, ziņojot par Ziemsvētku kartīšu akciju, norādīja, ka visvairāk pieprasītas kartītes ar tautiskiem motīviem. Pavisam izsūtīti 5640 kartīšu komplekti, no tiem 1153 uz Eiropu.

Kultūras daļas vadītājs J. Gailītis iepazīstināja valdi ar Zentas Polas izstrādāto metu vienas stundas algas ziedojumu kvitējumiem, kuŗu pieņēma ar nelieliem grozījumiem. Valde apstiprināja arī pretkomūnistisko cīnītāju apbalvošanas vairoga metu un karogkātiem piestiprināmo atceres naglu, kuŗā iegravēs: „DV junda Toronto, 1968. gada 2. un 3. martā".

Kasieris R. Britāls informēja, ka jau kopš 1958. gada t.s. globālajā stipendiju fondā ieskaitīti 300 dol., kuŗi nav izlietoti. Valde nolēma 200 dol. izmantot radioraidījumu financēšanai uz okupēto Latviju, bet 100 dol. ieskaitīt vienas stundas algas ziedojumos Latvijas 50 gadu fondā. Kasieris līdz šim par Ziemsvētku kartītēm saņēmis 1784,43 dol., no tiem 240 dol. atstāti Vācijā turienes aprūpes darbam. Vairākas nodaļas savus maksājumus par kartītēm vēl nav nokārtojušas.

Iekšējās informācijas daļas vadītājs R. Norītis ziņoja, ka visas DV nodaļas aicinātas apzināt LNAK dalībniekus, kas biedru maksas kārto caur savu nodaļu, un ja to skaits sasniedz 50, tad, atbilstot LNAK statūtiem, delegēt vienu LNAK padomes locekli. Visas nodaļas arī aicinātas izraudzīt īpašu informācijas darbu kārtotāju, ja tāda vēl nebūtu. Pārrunājot aizkavējušos informācijas brošūras izdošanu par DV organizāciju, vienojās tajā ietilpināt pēc iespējas vairāk fotouzņēmumu, kuŗi raksturotu DV dzīvi un darbu Kanadā.

Sekretārs K. Bencons ziņoja, ka visas DV nodaļas nokārtojušas savas iemaksas stipendiju fondā. No DV centrālās valdes saņemts paziņojums, ka par jaunatnes referentu pie centrālās valdes apstiprināts T. Silis ASV, bet par šaušanas sporta referentu P. Jurjaks Zviedrijā. No DV Montreālas nodaļas saņemts paziņojums, ka šaušanas sekcijas vadību uzņēmies A. Skujiņš, bet viņa vietnieks ir Z. Bērziņš.

Valdes pr-dis E. Krūka informēja, ka panākta vienošanās ar Royal York viesnīcu Toronto par telpu īri DV organizācijas 25 gadu jubilejas sarīkojumiem 1971. gadā. DV Manitobas nodaļa ierosinājusi visām nodaļām uzņemties gadskārtējo Kanadas DV dienu organizēšanu izstrādājamā rotācijas kārtībā. Valde principā šo ierosinājumu atzina par atbalstāmu un vēlamu, bet tālākas pārrunas un izlemšanu atstāja delegātu sapulcei, kas notiks 2. un 3. martā Toronto.

Kanadas vanadžu priekšniece M. Jonāne ziņoja, ka izstrādāti noteikumi jaunās Kanadas vanadžu valdes vēlēšanām, kas notiks rakstveidā no 2.—23. februārim. Vēlēšanām uz trim valdes locekļu vietām pieteiktas 7 kandidātes. Ievēlētās būs amatā 3 gadus. Vēlēšanas vadīs Kanadas DV zemes valdes revīzijas komisija. Visas DV nodaļas aicinātas norēķināties par izsūtītajām loterijas lozēm līdz 15. februārim.

Pilnīgu gada pārskatu par jaunatnes un sporta daļas darbību sniedza R. Bulte. Bez laikrakstos jau agrāk ziņotā, šacha sacensībām pieteikti 5 dalībnieki, visi no Kičeneras-Voterlū nodaļas. Sacensības organizēs šacha sekcijas vadītājs R. Kreišmanis. Valde piešķīra 25 dol. uzvarētāju apbalvošanai ar sporta medaļām un ceļojošās balvas iegādei. Arī DV centrālās valdes organizēto šacha korespondencsacīkšu uzvarētāju apbalvošanai piešķīra nepieciešamos līdzekļus.

Apgāda vaditājs A. Ancāns informēja valdi par uzņēmuma saimniecību un jaunu darbinieku iesaistīšanas iespējām.

Valdes sēdē bez priekšsēža E. Krūkas piedalījās viņa vietnieks J. Gailītis, sekretāri K. Bencons un A. Kvēps, kasieris R. Britāls, biedrzinis A. Akmens, jaunatnes un sporta daļas vadītājs R. Bulte, iekšējās informācijas daļas vadītājs R. Norītis, apgāda vadītājs A. Ancāns, Kanadas vanadžu prce M. Jonāne un sekretāre T. Gailīte un goda tiesas pr-dis P. Rudzītis, bet no DV Toronto nodaļas pr-dis I. Zamlovskis un sekretārs N. Brasliņš.

R. N.

„Iesim mājās,man salst ķepas!" — ja Kriksis prastu runāt, tā skanētu viņa icinājums. Pacēlis vienu no priekšķepām un pacēlis purnu u Anitas Kalniņas pusi, Kriksis aicina savu mazo saimnieci ātri taisīties mājup, jo slidošana vienā no Skarboro ielejas aizsalajiem strautiem Lieltoronto robežās, ja temperatūra nokritusi zem Fārenheita nulles, viņam vairs nav izprieca.

Foto: J. Liģers

PRESES PĪLE SMEJAS

Pēkš, pēkš, — te nu es atkal esmu! Nav tā, ka esmu apvainojumā knābi uzmetusi un bez pēdām pazudusi, kā nule šai avīzē varēja lasīt. Šis apgalvojums tikai apliecina, kāda vispārēja nezina valda redakcijā un cik vāji informēts iekšlietu redaktors, jo visu laiku tepat vien jau apkārt maisījos, jo kas tad tā nu būtu par avīzi, ja pie tās nesērstu arī es — mūžīgā un neatvairāmā Preses pile. Biju visu laiku galvenokārt Toronto ziņās, jo šī ašle man šķita vismīļākais pereklis, tikai izvairījos no redaktora skatiena, jo viņš kaut kādi mani nemīl. Tomēr nu vairs nevaru ilgāk klusēt, jāsāk atkal pēkšķēt, jo tuvojas Preses balle Toronto, un bez manas palīdzības tā vēl saies gristē, jo lasītāji paliks tikai pusinformēti.

Taisni jāsmejas, ko tas rakstītājs-puikiņš tikko par Preses balli bija sarakstījis! Un tā esot lasītāju informēšana? Balle notikšot 20. janvārī plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā Toronto, biļetes iepriekšpārdošanā Lotus puķu veikalā... Vai tad tā ir ziņa, kas speciāli rakstāma? To jau katrs sludinājums kliedz pretim, katrs to zina, un ko ļaudis jau zina, tā nav nekāda ziņa!

Tas zaļais puikiņš viszinīgi cenšas pastāstīt, kas Preses ballē paredzams un kādas augstas amatpersonas izraudzītas. Laikam taču pats tomēr savu nezināšanu apzinājies, tādēļ aizbildinājies ar noslēpumu glabāšanu, lai preses balles apmeklētājiem neizgaisinātu pārsteiguma prieku. Vai vienmēr mazrunīgās Birutas noslēpumainā klusēšana ir iemesls ziņu neuzzināšanai? Avīzes darbā šāda iemesla nav un nedrīkst būt; kas grib avīzē drukāties, tam jāuzzina arī to, ko neviens nestāsta. Bet puikiņš to nav spējis. Nu, neiešu jau viņam palīgā, klusēšu arī es, ja jau manas zināšanas redakcijā tik zemu novērtē un mani redaktors par tik nevēlamu savās slejās uzskata. Tikai tādēļ vien, lai parādītu, cik informētājs, tas puikiņš, pats maz informēts bijis, par Preses ballē gaidāmo informējot, minēšu tikai dažus piemērus no tā, ko viņš nerunīgās Birutas klusēšanas dēļ nav uzzinājis, kaut citu informācijas avotu bijis bez gala un malas.

Rakstot par balles administrātivajiem dižvīriem un dižsaldāmām, kas lielos amatus veiks, viņš pasaka, ka vakara norisi vadīs Ed. Abele. Basta, pietiek. Varētu liktās, ka Ābele vien visu sagatavojis. Bet patiesībā ir tā, ka par priekšnesumiem rūpējusies arī Tonija Krūka. Māksliniekі Valija Mērniece un Valdis Vare gādāšot par telpu dekorēšanu, pie reizes rūpēšoties arī par galdu rotājumu. Kā tad nu šie tā rotās bez ziediem, tādēļ pareizi ir, ka par galdu košumu gādās Lotus puķu veikals, pareizāk sakot, to īpašnieki Tīrumu pāris. No katras balles čiks vien izmāks, vismaz rikotāju naudas lādei, ja nebūs pamatīgas saimnieciskās kalkulācijas. Bet puikiņš to nezina; šis viszinīgais lielais informētājs nav informēts, ka Preses ballē saimniecību pārzinās E. un H. Turkēvici... Bufeti, kas būšot ļoti smaga, atspērušās turēšot Latviešu nama dāmas. Vai, ak vai! Puikiņš dāmas uzskata par spēka atlētēm, it kā viņas vēlētos sacensties ar Kanadas meistaru Alfrēdu Kārkliņu svara stieņu celšanā... Smagajam darbam taču izraudzīts īpašs dzērienu direktors A. Vuciņa personā!

Tie tikai daži piemēri tam, ko redaktora atzītais rakstītājs nezina. Būtu labāk pavēstījis, ka visi Toronto dāmu drēbnieki un tērpu meistarienes nodarbinātas pāri kaklam un nekādus pasūtījumus vairs nepieņem, jo steidz pabeigt jau pasūtinātās vakara kleitas Preses balles tērpu parādei, šai neoficiālajai modes skatei. Tā būtu bijusi laba ziņa, jo brīdinātu lasītājas veltīgi laiku neterēt un vakara tualešu šūdinātājas nemeklēt līdz Preses ballei. Ja nu kāda dāma piemirsusi jau pirms trim mēnešiem jaunu vakara kleitu pasūtināt, tad būs vien jāatver skapis un starp tām simt vienreiz jau uzvilktajām kleitām viena jāizrauga, ko Preses ballē otrreiz uzvilkt, jo bez tās gluži iztikt nevarēs — nav jau karnevāls, kurp var iet Ievas maskā, lai neviens nepazītu.

Puikiņš, egoists būdams, nepavisam nav padomājis par lasītājām un lasītājiem, kas vēlas Preses balli apmeklēt. Viņam pietiek, ja pasaka, ka biļetes iepriekšpārdošanā dabūjamas Lotus puķu veikalā. Bet Toronto iestājusies katastrofa un valda chaoss: palīji ledains lietus un nokritušas pāris sniega pārslas, un tā ielas vēl pēc vairākām dienām izskatās pēc eskimu sniega laukiem, satiksme čupā. Tādā laikā pat slēpotāji nekāpj automašīnā un saimnieks kaķi laukā nemet, bet puikiņš liek ļaudīm brist pa balto svētību uz Lotus puķu veikalu, lai rindā vietu ieņemtu un iepriekšpārdošanā biļeti iegādātu. Kālab tādu cilvēku mocīšanu? Man sirds par to sāp, tādēļ pateikšu skaidri un gaiši: tikpat skaistas un vērtīgas ieejas kartes varēs dabūt arī balles vakarā pie kases Latviešu namā! Lūk! Pēkš, pēkš, — ha, ha, ha!

Preses pīle

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited

491 College St., Toronto 4, Ont.
Telef. 924-2775

maksā

4½% par noguldījumiem

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, pieņem maksājumus par telefonu, elektrības, gāzes un ūdens lēsēm, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.

REIZĒ AR NAUDAS NOGULDIŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 vai $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vak.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Jānis Tanks

POLONĒZE

Vēstule Preses balles viesim Toronto

Septītās lielvalsts pavalstnieki
šovakar svin svētkus.
Tu esi no kā noreibis.
Varbūt tas ir vīns,
varbūt kādas tālas atmiņas,
kas tevi reibina un gurdina?
Tu šovakar neesi īsti jautrs.

Tava lielvalsts ir nolaupīta
un pavalstnieki izklīdināti,
bet tev spēlē jautra svētku mūzika
un aicina uz polonēzi.

Tu piekeries rindas galā
un eji smagu soli.
Bet tu neesi pēdējais
šajā rindas galā:
Aiz tevis iet daudzi!

Atminies tos tālos gadus
un līksmos balliniekus,
kad tava lielvalsts
vēl nebija izpostīta
un tu svinēji tai svētkus.
Toreiz arī tie visi bija ar tevi
un gāja polonēzē . . .

Daudzu no tiem tagad vairs nav,
par daudziem tu vairs nekā nezini.
Nu viņi visi iet aiz tevis polonēzē!
Viņu ir ļoti daudz
un nāk arvien vēl klāt.
Tu šovakar neesi pēdējais
šajā rindas galā!

TORONTO ZIŅAS

● LPB Kanadas kopas pēdējā valdes sēde galvenokārt bija veltīta Preses balles un rakstnieku cēliena priekšdarbu apspriešanai, bet nokārtoja arī dažus citus jautājumus. Jau agrāk ziņots, ka godalgos kopas biedru labākos darbus, kuŗi iznākuši laikā no 1964. — 1966. gadam. Darbu izvērtēšanai jau pērn izraudzīja īpašu žūrijas komisiju Ņujorkā ar Ēriku Raisteru kā priekšsēdi un Jāni Bičoli un Gunāru Saliņu kā locekļiem. Starplaikā Ē. Raisters miris. Viņa vietā Kanadas kopas valde nu lūgusi žūrijā darboties Teodoru Zeltiņu. Jācer, ka komisija tagad drīzumā savu uzdevumu veiks un par labāko darbu autoriem atzītie saņems izsludinātās naudas prēmijas. Par jaunu kopas biedri sēdē uzņēma Ilgu Breikšu no Hamiltonas.

● Latviešu nama dāmu komiteja arī šogad paredzējusi rīkot jaunatnes koncertu, kas varēs notikt aprīlī. Visi jaunie mūziķi, kas spēlē dažādus instrumentus un ir mūzikas skolu audzēkņi, sākot ar 8. klasi, aicināti pieteikties jau tuvākajā laikā pie dāmu komitejas pr-ces E. Galdiņas (tālrunis 487—7486). Dalībnieku pārbaude notiks apmēram mēnesi pirms koncerta. Dāmu komiteja iecerējusi rīkot arī referātu-pārrunu vakaru par istabas puķu kopšanu un ziedu sakārtošanu viesībām un telpu dekorēšanai.

● TLTA sestdienas ģimnazijas gadskārtējais Draudzīgā aicinājuma sarīkojums Kanadas latviešu kultūras dienu ietvaros notiks 28. janvārī plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu namā. Drāmatiskās kopas dalībnieki izrādīs L. Auzānes-Vītoliņas komēdiju „Atbalsis" H. Miķelsona iestudējumā.

● Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienību vecāku padome par priekšsēdi izraudzījusi līdzšinējo A. Lucu. Sekretārs būs A. Freimanis, gaidu kasiere V. Vaivare, skautu kasiere E. Gaile, mantzinis U. Maksiņš, transporta lietu kārtotājs S. Vasarājs, saimniecības vadītāja A. Mēmene, viņas palīdzes A. Pētersone un L. Jansone. Bez tam padomē darbosies A. Ezerkalna un L. Jēkabsone. Abu vienību 17. gadasvētku sarīkojums paredzēts 18. februārī plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu namā.

● DV teātŗa Kanadā rīkotajā priekšlasījumu ciklā nākošais referāts notiks 25. janvārī plkst. 8 vakarā Latviešu namā. H. Miķelsons runās par tematu „Kā ierīkot skatuvi un iestudēt lugas".

● Toronto latviešu filatelistu kluba sanāksme notiks 28. janvārī plkst. 2 pēcpusdienā kluba telpās — 371 St. Clarens Ave, Toronto 4, tālr. 537-5384.

● DV Toronto nodaļas jaundibinātās šacha sekcijas dalībnieku sanāksme un draudzības spēles notiks 21. janvārī plkst. 2 pēcpusdienā DV namā (125 Broadview Ave). Līdznemami šacha galdiņi un figūras. Spēļu laikā var pieteikties arī jauni interesenti.

● Ziemsvētku kauju atceres sarīkojums Saulainē 13. janvārī bija pulcinājis apm. 75 dalībniekus. Pie Kritušo karavīru piemineklja svētbrīdi vadīja māc. E. Ķerģis, nobeigumā visiem nodziedot „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils". Ar īpašu klusuma brīdi godināja aizvadītajā vasarā mirušo Kurzemes cietokšņa cīnītāju J. Jansonu. Pirms svētbrīža Latviešu karaveterānu strēlnieku biedrības Kanadā un LKIA Kanadas saimes vārdā vainagu un ziedus pie pieminekļa nolika V. Suchockis, bet no Kurzemes cīnītājiem E. Robežgruntnieks. Atceres akta nobeigumā, O. Ieviņa aicināti, klātesošie vienojās Latvijas himnā. Pēc akta tā dalībnieki pakavējās Saulaines saimniecības ēkā, kur par kopīgu azaidu bija gādājušas kādreizējo cīnītāju dzīvesbiedres. Uzrunā E. Robežgruntnieks aicināja sekmēt latviešu nacionālos pasākumus un turēt svētu kritušo cīnītāju piemiņu. Baritons A. Vītols ar A. Pērkonu dziedāja duetus akordeona pavadījumā, bet O. Kļavenieks nolasīja Kurzemes cīņu pulka komandiera E. Stīpnieka vēstījumu bijušajiem cīnītājiem. Sarīkojuma norisi vadīja V. Tiķiņš. Bija arī loterija. Tālāko ceļu uz šo piemiņas brīdi bija mērojis A. Ūdenāns no Detroitas.

● Šai sezonā Ērgļu ligzdas vadība nolēmusi no katriem desmit slēpotājiem vienam piešķirt brīvas slēpošanas iespējas. Pērkot karti slēpošanai, tās numuru atzīmēs un ievietos loterijas tvertnē. Attiecīgās dienas pēcpusdienā, plkst. 4 no tvertnes izvilks tik numuru, cik „desmitnieku" piedalās, tādā veidā dodot iespēju vienam vai vairākiem slēpot bez maksas. Ērgļu ligzdā dabūjamas arī sezonas biedru kartes (2 dol. dienā). Tās dod iespēju slēpot par 50 c lētāk, jo nebiedriem dienas karte maksā 2,50 dol., bet pusdienas karte — 1,50 dol. Piezīmējams, ka pusdienas kartes derīguma laiks sākās plkst. 1 pēcpusdienā.

● Pēc ilgākas slimošanas Karalienes Elizabetes slimnīcā 13. janvārī nepilnu 60 gadu vecumā miris Sergejs Birgers. Viņu pēdējā gaitā uz Ziemeļjorkas kapu latviešu nodalījumu 17. janvārī izvadīja archibīskaps A. Lūsis No tuvākiem piederīgiem aizgājēju Toronto atstājis māsu Veru Birgeru.

● Sv. Andreja draudzē jauniešu iesvētes mācības notiks katru svētdienu pēc dievkalpojuma. Līdz šim jau pieteikušies 25 jaunieši. Iesvētes dievkalpojums paredzēts 26. maijā.

● St. Džozefa slimnīcā 14. janvārī miris 60 gadu vecais Pēteris Vītoliņš, pazīstams arī kā vairāku lugu autors, no kuŗām daļa sarakstīta kopīgi ar dzīves biedri Lidiju Auzāni-Vītoliņu. Aizgājēju 18. janvārī pārpelnoja Prospekta krematorijā, aizlūgumu un izvadīšanu vadot māc. A. Briedim. Aizgājējs bija studentu korporācijas Frat. Metropolitana filistrs.

JĀGAIDA LĪDZ 1988. GADAM . . .

Aizvadītajā gadā, kad LNAK valde izstrādāja vispārējās vadlīnijas Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres sarīkojumiem šai gadā, arī Kanadas DV zemes valde vairākkārt apsprieda dažādas iespējas Latvijas vārda popularizēšanai un likteņa atgādināšanai, par labākajām atzīstot eventuālu piedalīšanos televizijas un radioraidījumos, kā arī ierosinājumus Kanadas pasta ministrijai izdot Baltijas valstīm veltītu pastmarku. Jautājumu tālāku kārtošanu ar attiecīgajām valdības iestādēm Kanadas DV zemes valde lūdza uzņemties kādreizējo federālā parlamenta locekli Arturu Maloniju. Ar viņa starpniecību tagad saņemtas atbildes, no kuŗām izriet, ka CBC (Canadian Broadcasting Corporation) latviešu un vispār baltiešu piedalīšanos raidījumos apspriedīs šai gadā.

No pasta ministrijas saņemtajā atbildes vēstulē paskaidrots, ka īpašas atceres markas izdod vēsturisku notikumu vai zinātnisku un saimniecisku sasniegumu daudzināšanai, kā ievērojamu personību piemiņai, kuŗu darbs vai panākumi tieši saistīti ar Kanadu. Tādēļ vienīgā iespēja īpašas atceres pastmarkas izdošanai pastāvētu, ja kādas baltiešu izcelsmes personas sniegumi Kanadai atbilstu šīm prasībām. Tomēr pasta ministrija praksē šādas pastmarkas etnisko grupu dzīves notikumiem vai personībām nemēdz izdot biežāk kā vienreiz 25 gados.

Kā zināms, Kanadas pasts 1963. gadā izdeva piemiņas pastmarku poļu izcelsmes politiskajam un saimnieciskajam darbiniekam sēram Kazimiram Izovskim, kas Kanadā ieceļoja 1842. gadā un konfederācijas dibināšanas laikā bija aktīvs tās atbalstītājs. Viņš sevišķi daudz pakalpojis dažādiem Kanadas tehniskiem un saimnieciskiem panākumiem, piedaloties dzelzceļa līnijas Toronto — Sarnija izbūvē, tāpat Niagaras tilta būvē, Velandas kanāļa paplašināšanā un vairākos citos nozīmīgos pasākumos. Gzovskis piedalījies arī vairāku kolledžu dibināšanā un bijis Toronto universitātes senātors, Niagaras parka apstādījumu ierosinātājs un daudzu citu pasākumu rosinātājs. Viņam veltītā Kanadas piemiņas pastmarka izdota sakarā ar dzimšanas 150 gadu atceri.

Ja no baltiešu izcelsmes iedzīvotājiem būtu kāds ievērojams darbinieks ar Kanadas dzīvē lielāzīgu nozīmi, tad viņam veltītas pastmarkas izdošanu varētu apsvērt ne agrāk kā 1988. gadā. No atbildes vēstules skaidri izriet, ka Kanadas pasta politikā nav popularizēt etnisko grupu cientus.

R. N.

30 gadu dvē

INTERVIJA AR MĀC. ELMĀ
GADA LAIKĀ NOBRAUC

Liekas, tas bija mūsu laikraksta iznākšanas gaitu pašā sākumā, kad parādījās intervija ar mācītāju Elmāru Cauni, kuŗu, tērpušos zemēm apbirušā dārznieka tērpā un gaŗiem stulmeņiem kājās, mūsu līdzstrādnieks bija saticis uz ielas tolaik vēl mazajā Bramptonā. Tagad tā jau izaugusi par krietnu pilsētu, bet tās pirmais latviešu mācītājs devies „tālu pasaulē", jau 8. gadu aprūpēdams Dienvidkalifornijas latviešu ev.-lut. draudzi.

Soreiz mūsu līdzstrādniekam gadījās māc. E. Cauni satikt pašā mājas dārzā Holivudā, kur viņš vaļas brīžos kopj rozes un citas puķes, bet darbu stundu skaita lielāko daļu, liekas, pavada pie automašīnas stūres, jo administrātīvi viņa draudzes robežas aptver apm 175 jūdzes gaŗu un ap 80 jūdžu platu rajonu, kuŗā dzīvo ap 11 milj. amerikāņu un nedaudz vairāk par 1500 latviešu. Aprūpējamais apgabals būtu vēl lielāks, ja agrākā draudzes kopa Sandiego, kas izplešas līdz Meksikas robežai, nebūtu kļuvusi neatkaŗīga draudzīte, kuŗu aprūpē māc. A. Grietēns, kas rosīgi darbojas arī Dienvidkalifornijas DV apvienībā, kuŗa pulcina biedrus no abām lielpilsētām.

„Liekas, jūs esat ASV latviešu mācītājs, kas visvairāk atrodas ceļā?" bija mūsu līdzstrādnieka pirmais jautājums māc. Elmāram Caunem, kam 28. janvārī draudze rīko 30 gadu amata svētkus.

— Tā gan būs, — atteica mācītājs. — Pie tam esmu tāds bijis visu amata laiku, neskaitot pāris relātīvi mierīgu gadu t. s. Kurzemes Sveices sirdī Kandavā. Kad sāku amatu, vēl pirms ordinēšanas 1935. gadā, vienu gadu braukāju starp Rīgu un Valmieru, otru uz Valku, trešo uz Jelgavu, ceturto uz Krustpili, bet piekto pa visu Rīgu, vienmēr būdams vikārs. Pēc tam 5 gadus dzīvoju Stokholmā, Zviedrijā, bet draudzi aprūpēju Eskilstunā un citās vēl tālākās pilsētās. Iecelojis Kanadā, 9 gadus dzīvoju Albertas provincē, katru otru svētdienu no Edmontonas braucot 200 jūdžu uz Kalgariju, bet katru trešo 330 jūdžu uz Letbridžu. Visu tomēr pārsniedz pašreizējais darbs Dienvidkalifornijā, kur manas draudzes locekļi dzīvo rajonā, kas apsegtu lielāko daļu Dienvidontario. Jā, toreiz, pirms 18 gadiem, Ontario kādu laiku biju tāds kā skrejošais dārznieks, jo strādāju „komandā', kas otra pasaules kaŗa veterāniem iekārtoja zālājus un sastādīja košuma krūmus un kokus gar jaunizbūvētajām mājām. Tad iepazinos ar gandrīz visām Ontario pilstētām, dažu dienu būdams pat divās vai trīs, bet citreiz veselu nedēļu paliekot vienā.

„Tad jau jūsu šai dārzniecībai darbā gūtā pieredze lieti tagad noder paša dārzā?"

— Nekā. Kaut dārzniecība man ļoti patika jau dzimtenē, kaut arī vēlāk Bramptonā man uzticēja vienu siltumnīcu — protams, kā audzētājam priekšstrādnieka vadībā, taču te viss ir citādi. Toreiz man mācija audzēt gardēnijas, kuŗas jau tad maksāja 2,50 dol. ziedā. To audzēšana zem stikla bija vesela māksla! Tagad gardēnijas aug savvaļā zem logiem, vienalga, vai tās kopj, vai to nedara. Arī viss pārējais neder. Ja Albertā nebija nekādu augļu koku, pat ābeļu ne, ļoti bargo ziemu dēļ, tad Dienvidkalifornijā nav to pašu mums ierasto koku silto ziemu dēļ, kuŗas še līdzinās pavēsām Latvijas vasarām. Te viss ir otrādi, tādēļ atbraucot visu nācās mācīties par jaunu.

„Ko tad audzējat?"

— Manā dārzā ir divas dažādas citrones, trīs atšķirīgas apelsīnes, viens ‚grēpfruts', kuŗu Latvijā sauca par pampelmūzi, divas plūmes, viens nektarīns, viens aprikozs, viens firzikis un viens mūsu favorīts — ‚pomegranāts'. Daži no kociņiem vēl ir jauni, bet kādi septiņi jau dod augļus. Ir arī pāris banānu, bet augļi izaug par pusi mazāki nekā veikalos pērkamie, toties daudz saldāki; arī ražu dod tikai aizvēja vietās.

„Redzu, jums ir savāda zāle — tik zaļa, gandrīz kā āboliņš."

— Tā ir dichondra, ar apaļām lapiņām, skaista kā paklājs. Prasa tomēr ļoti daudz darba. Nožēloju, ka to iesēju, un turu vēl tikai lepnības dēļ, lai palielītos kaimiņu priekšā... Apzīmēju savu dārzu par vectēva parku, jo pēc gadiem, kad Kalifornija būs

Māc.

pārpilna cil
liekas, ka tā
zaļums un
mazbērnu p

„Bet kā ir
zu?"

— Arī tajā
gandrīz nepi
visiem centi

go kontakt
ras no pie
foniskas tā
nakti piezv
lētāk nekā
draudzes
skaitāmi
un par kur
ņu. Braukt
amatā pie
dzu iznāk
uz priekšu
ir gandarī
mos arī b
dīm stāvot
gan teicam
dievkalpoju
rastajos a
katru gadu
spēka izbr

„Kuŗa i
problēma?

— Jaukt
ras zinu,
nu. Esmu
tu laulāti
jābūt krie
visam apla
ka jaukt
esot lielāk
mazāk lat
cīgākas ie
šu partne
mācītājs
drošinos
milzīgs p
pallek la
nāms. Sta
jaukto la
katrs otrs
viešu bazr
labi, ja ka
lāk sūta
skolā, mā
lodas. Otr
tās izkais
mūsu dra
lījums, k
pilsētas c
vēts vēl v
nelūdz Di
pa vietām
kotnei!

„Kā sa
lu?"

— No
100 bērni
liekas pa

„Sai s
klases
pagaln

NTO ZIŅAS

pēdējā
bija vel-
stnieku
iešanai,
citus
ots, ka
labākos
aikā no
rbu iz-
audzīja
Nujorkā
ekšsēdi
Salinu
. Rais-
anadas
jā dar-
cer, ka
avu uz-
labāko
saņems
ēmijas.
ēdē uz-
amilto-

komite-
rīkot
rēs no-
nūziķi,
mentus
izēkņi,
ieteik-
dāmu
s (tāl-
u pār-
nēnesi
mniteja
tu-pār-
puķu
tošanu
šanai.
nazijas
aicinā-
latvie-
s no-
ēcpus-
matis-
dīs L.
u „At-
tudēju-

s skau-
ne par
dzsinē-
pūs A.
V. Vai-
Gaile,
ansper-
sarājs,
Mēme-
sone un
nē dar-
Jēkab-
svētku
ebruārī
ešu na-

ikotajā
šais re-
plkst.
Mikel-
Kā ie-
lugas".
atelistu
janvā-
kluba
ve, To-

jaundi-
alībnie-
as spē-
2 pēc
Broad-
šacha
laikā
intere-

988. GADAM . . .

LNAK
vadlī-
50 ga-
ai ga-
s val-
ādas
opulā-
ināša-
even-
as un
osinā-
strijai
eltītu
ālāku
valdī-
zemes
reizē-
ocekli
starp-
bildes,
(Cana-
ation)
pieda-
īs šai

emta-
drots,
izdod
zināt-
niegu-
evēro-
kuru
nistīti
iespē-
kas iz-
as bal-
sniegu-
prasī-
istrija

praksē šādas pastmarkas etnisko grupu dzīves notikumiem vai personībām nemēdz izdot biežāk kā vienreiz 25 gados.

Kā zināms, Kanadas pasts 1963. gadā izdeva piemiņas pastmarku poļu izcelsmes politiskajam un saimnieciskajam darbiniekam sēram Kazimiram Izovskim, kas Kanadā ieceļoja 1842. gadā un konfederācijas dibināšanas laikā bija aktīvs tās atbalstītājs. Viņš sevišķi daudz pakalpojis dažādiem Kanadas tehniskiem un saimnieciskiem panākumiem, piedaloties dzelzceļa līnijas Toronto — Sarnija izbūvē, tāpat Niagaras tilta būvē, Velandas kanāļa paplašināšanā un vairākos citos nozīmīgos pasākumos. Gzovskis piedalījies arī vairāku kolledžu dibināšanā un bijis Toronto universitātes senātors, Niagaras parka apstādījumu ierosinātājs un daudzu citu pasākumu rosinātājs. Viņam veltītā Kanadas piemiņas pastmarka izdota sakarā ar dzimšanas 150 gadu atceri.

Ja no baltiešu izcelsmes iedzīvotājiem būtu kāds ievērojams darbinieks ar Kanadas dzīvē līdzīgu nozīmi, tad viņam veltītas pastmarkas izdošanu varētu apsvērt ne agrāk kā 1988. gadā. No atbildes vēstules skaidri izriet, ka Kanadas pasta politikā nav popularizēt etnisko grupu cienus.

R. N.

30 gadu dvēseļu dārznieka amatā

INTERVIJA AR MĀC. ELMĀRU CAUNI, KAS, APRŪPĒDAMS SAVU DRAUDZI KALIFORNIJĀ, GADA LAIKĀ NOBRAUC ATTĀLUMU, KAS LĪDZINĀS ZEMESLODES APKĀRTMĒRAM

Liekas, tas bija mūsu laikraksta iznākšanas gaitu pašā sākumā, kad parādījās intervija ar mācītāju Elmāru Cauni, kuŗu, tērpušos zemēm apbirušā dārznieka tērpā un gariem stulmeņiem kājās, mūsu līdzstrādnieks bija saticis uz ielas tolaik vēl mazajā Bramptonā. Tagad tā jau izaugusi par krietnu pilsētu, bet tās pirmais latviešu mācītājs dzīvies „tālu pasaulē", jau 8. gadu aprūpēdams Dienvidkalifornijas latviešu ev.-lut. draudzi.

Šoreiz mūsu līdzstrādniekam gadījās māc. E. Cauni satikt pašā mājas dārzā Holivudā, kur viņš vaļas brīžos kopj rozes un citas puķes, bet darbu stundu skaita lielāko daļu, liekas, pavada pie automašīnas stūres, jo administrātīvi viņa draudzes robežas aptver apm 175 jūdzes garu un ap 80 jūdžu platu rajonu, kuŗā dzīvo ap 11 milj. amerikāņu un nedaudz vairāk par 1500 latviešu. Aprūpējamais apgabals būtu vēl lielāks, ja agrākā draudzes kopa Sandiego, kas izplešas līdz Meksikas robežai, nebūtu kļuvusi neatkarīga draudzīte, kuŗu aprūpē māc. A. Grietēns, kas rosīgi darbojas arī Dienvidkalifornijas DV apvienībā, kuŗa pulcina biedrus no abām lielpilsētām.

„Liekas, jūs esat ASV latviešu mācītājs, kas visvairāk atrodas ceļā?" bija mūsu līdzstrādnieka pirmais jautājums māc. Elmāram Caunem, kam 28. janvārī draudze rīko 30 gadu amata svētkus.

— Tā gan būs, — atteica mācītājs. — Pie tam esmu tāds bijis visu amata laiku, neskaitot pāris relatīvi mierīgu gadu t. s. Kurzemes Šveices sirdī Kandavā. Kad sāku amatu, vēl pirms ordinēšanas 1935. gadā, vienu gadu braukāju starp Rīgu un Valmieru, otru uz Valku, trešo uz Jelgavu, ceturto uz Krustpili, bet piekto pa visu Rīgu, vienmēr būdams vikārs. Pēc tam 5 gadus dzīvoju Stokholmā, Zviedrijā, bet draudzi aprūpēju Eskilstunā un citās vēl tālākās pilsētās. Iecelojis Kanadā, 9 gadus dzīvoju Albertas provincē, katru otru svētdienu no Edmontonas braucot 200 jūdžu uz Kalgariju, bet katru trešo 330 jūdžu uz Letbridžu. Visu tomēr pārsniedz pašreizējais darbs Dienvidkalifornijā, kur manas draudzes locekļi dzīvo rajonā, kas apsegtu lielāko daļu Dienvidontario. Jā, toreiz, pirms 18 gadiem, Ontario kādu laiku biju tāds kā skrejošais dārznieks, jo strādāju komandā', kas otra pasaules kaŗa veterāniem iekārtoja zālājus un sastādīja košuma krūmus un kokus gar jaunizbūvētajām mājām. Tad iepazinos ar gandrīz visām Ontario pilstētām, dažu dienu būdams pat divās vai trīs, bet citreiz veselu nedēļu paliekot vienā.

„Tad jau jūsu šai dārzniecības darbā gūtā pieredze lieti tagad noder paša dārzā?"

— Nekā. Kaut dārzniecība man ļoti patika jau dzimtenē, kaut arī vēlāk Bramptonā man uzticēja vienu siltumnīcu — protams, kā audzētājam priekšstrādnieka vadībā, taču te viss ir citādi. Toreiz man mācīja audzēt gardēnijas, kuŗas jau tad maksāja 2,50 dol. ziedā. To audzēšana zem stikla bija vesela māksla! Tagad gardēnijas aug savvaļā zem logiem, vienalga, vai tās kopj, vai to nedara. Arī viss pārējais neder. Ja Albertā nebija nekādu augļu koku, pat ābeļu ne, ļoti bargo ziemu dēļ, tad Dienvidkalifornijā nav to pašu mums ierasto koku silto ziemu dēļ, kuŗas še līdzinās pavēsām Latvijas vasarām. Te viss ir otrādi, tādēļ atbraucot visu nācās mācīties par jaunu.

„Ko tad audzējat?"

— Manā dārzā ir divas dažādas citrones, trīs atšķirīgas apelsīnes, viens ‚grēpfruts', kuŗu Latvijā sauca par pampelmūzi, divas plūmes, viens nektarīns, viens aprikozs, viens firziķis un viens mūsu favorīts — ‚pomegranāts'. Daži no kociņiem vēl ir jauni, bet kādi septiņi jau dod augļus. Ir arī pāris banānu, bet augļi izaug par pusi mazāki nekā veikalos pērkamie, toties daudz salcīgāki; arī ražu dod tikai aizvējа vietās.

„Redzu, jums ir savāda zāle — tik zaļa, gandrīz kā āboliņš."

— Tā ir dichondra, ar apaļām lapiņām, skaista kā paklājs. Prasa tomēr ļoti daudz darba. Nožēloju, ka to iesēju, un turu vēl tikai lepnības dēļ, lai palielītos kaimiņu priekšā... Apzīmēju savu dārzu par vectēva parku, jo pēc gadiem, kad Kalifornija būs pārpilna cilvēkiem, kaut mums liekas, ka tā ir jau tagad, koku zaļums un augļu svaigums būs mazbērnu prieks.

„Bet kā ir ar jūsu dvēseļu dārzu?"

— Arī tajā ir problēmas, lielas, gandrīz nepieveicamas. Par spīti visiem centieniem, labu personī-

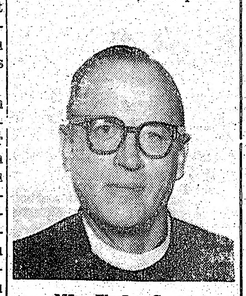

Māc. Elmārs Caune

go kontaktu uzturēt grūti. Četras no piecām sarunām ir telefoniskas tālsarunas, bet dažreiz naktī piezvanīt uz Ņujorku iznāk lētāk nekā 6 minūtes parunāt ar draudzes priekšnieku. Nav saskaitāmi ļaudis, kas še ierodas un par kuŗiem trūkst tuvāku ziņu. Braukt uz bērēm vai citiem amata pienākumiem 50 — 80 jūdžu iznāk bieži. Ceļi pārpildīti, uz priekšu var tikt lēnām. Tādēļ ir gandarījums, ka dievkalpojumos arī baznīca pārpildīta, ļaudīm stāvot pat kāpņu telpā. Tas gan teicams tikai par lielajiem dievkalpojumiem, turpretim parastajos apmeklētāju skaits ar katru gadu mazinās. Ļaudīm nav spēka izbraukāt lielos attālumus.

„Kuŗa ir jūsu darba lielākā problēma?"

— Jauktās laulības. Kā tās, kuŗas zinu, tā arī tās, kuŗas nezinu. Esmu apzinājis ap 180 jauktu laulātu pāru, bet to skaitam jābūt krietni lielākam. Man pavisam aplams liekas apgalvojums, ka jaukto laulību skaits it kā esot lielāks tajās pilsētās, kuŗās mazāk latviešu un reizē ar to nieciģākas iespējas apprecēt latviešu partneri. Tur vismaz latviešu mācītājs katru pazīst. Tādēļ ierosinos apgalvot, ka lielpilsētās milzīgs procents jaukto laulību paliek latviešu draudzei nezināms. Statistika pierāda, ka no jaukto laulību pāriem tikai katrs otrs atnes bērnu kristīt latviešu baznīcā, kuŗā laulājies, bet labi, ja katrs desmitais bērnu vēlāk sūta arī latviešu svētdienas skolā, mācot mazajam abas valodas. Otra problēma ir lielpilsētās izkaisītie latviešu kapi, kaut mūsu draudzei pieder īpašs nodalījums, kas jau izmaksāts, bet pilsētas centrā latviešiem rezervēts vēl viens. Tauta, kas kopīgi nelūdz Dievu pie savu mirušo kapa vietām, nejūtas vienota arī nākotnei!

„Kā sastāv ar svētdienas skolu?"

— No draudzes vairāk nekā 100 bērniem to apmeklē 42, kas liekas pat kā brīnums, ja ievēro, ka daudzi vecāki katru svētdienu brauc ap 70 jūdžu, lai savu bērnu uz skolu atvestu. Skolā mācības gan katru svētdienu nenotiek.

„Vai ir kaut kas tāds, kas dod cerības nākotnei?"

— Jā, mums tās ir akadēmiskās organizācijas, sevišķi studentu un studentu korporācijas. No pārējām gan tikai atsevišķas personas. Otrs, kas mums dod cerības, ir iecerētais visu latviešu kopīgais nams, kuŗa iegādi savā laikā sāka organizēt mūsu draudze, bet tagad darbā pieaicinātas visas organizācijas un visi ziedotāji īpašā nama padomē. Ir iespējams, ka jau martā varēsim mūrēt šim namam pamatus un 18. novembrī svinēt zem pašu jumta. Tad, kad nams būs izbūvēts un iekārtots tā, kā esam iecerējuši, tā vērtība būs ap 250.000 dol. Mēs ceram, ka šis nams pulcinās visu organizāciju biedrus. Latviešu biedrība Dienvidkalifornijā šim mērķim atvēlējusi savus ietaupījumus 9000 dol. apmērā un solījusi vēl 1200 dol. katru gadu, kamēr līdzekļi būs vajadzīgi, nemaz neraizējoties par to, ka nams būs koroborēts uz draudzes vārda. Arī Miera draudzes locekļi nama iegādi atbalsta, un DV apvienība tāra iespējamo, nemaz nerunājot par mūsu teātŗiem un mākslinieķiem. Ja mēs, mazā saime, nabu uzcelsim, tad beidzot Dievs ļaus man piedzīvot latviskas saticības un draudzības prieku dvēseļu dārzā, kas kādreiz šķita visai nokaltis un saulē izdedzis.

„Un kā ar personīgo dzīvi?"

— Pakļausot īrsta padomam, cenšos gadā noraukt mazāku gabalu nekā apārt zemeslodei, sapņojot par to, ka kādreiz būs iespēja tik daudz nebraukt un kaut ko nopietu uzrakstīt, ne tikai jautru komēdiju, kad bazārā jāgādā nauda draudzes kasei. Un — ja kādreiz Bramptonā bija četri Caunes, vēlāk pieci, tad tagad mājās vaļ tikai Maija.

Avīžniekam īpaskaidro, ka Maija ir māc. E. Caunes meita, un jāpiebilst, kamājā, protams, ir arī vēl viņa dvesbiedre Austra, kādreiz izcila modes zīmētāja, kas tagad māsas skolā mācās figūrālo gleznieciību, vaļas brīžos darinot dekorācijas režisora A. Tipāna trupai.

A. V.

Latviskuma sargātāja

ŅUJORKAS LATVIEŠU BIEDRĪBAI 75 GADI

Vēlēšanās turēties kopā un savstarpējā palīdzība bija iemesli, kas latviešiem lika pulcēties savās biedrībās un draudzēs. Laika tecējumā šīm biedrībām darbības noteikumus dažkārt nācies mainīt, vairāk piemērojot jaunām apstākļiem, bet gatavība vienam otram palīdzēt bijusi vienmēr.

Ņujorkas latviešu biedrība 13. janvārī viesnīcas Belmont Plaza telpās atskatījās uz 75 darbības gadiem. Biedrība dibināta 1893. gada 7. janvārī, laikā, kad Ņujorkā valdīja saimnieciska krize, un pulcināja tautiešus ne tikai no pašas Ņujorkas, bet arī apkārtnes un citām pilsētām. Notika literārī vakari, kuŗos ieeja toreiz maksāja 5 centus, deju sarīkojumi par 25 centiem, bet t.s. amora pasts ballē maksāja 1,50 dol. Biedrība piedalījās arī palīdzībā trūkuma cietējiem Baltijā. Apskatot šo jautājumu kādā biedrības sapulcē, par to pierakstītas 8 lappuses protokolā, jo izteiktas dažādas domas. Mērķis toreiz bija gāzt pastāvošo Krievijas iekārtu, bet ar trūkumcietēju atbalstīšanu cara valdību stiprinātu. Tā domāja daļa biedrības biedru. Bet — ja pārējās tautas varēja vākt līdzekļus cietējiem, arī latvieši to varēja. Un tā biedrība palīdzības darbā tomēr piedalījās.

Jauns latviešu ieceļotāju vilnis ieradās ap 1905. gadu, kad revolūcijas bēgļi meklēja patvērumu. Radās arī jaunas organizācijas. Šai laikā Ņujorkā varēja saskaitīt 23 latviešu organizācijas, iznāca laikraksti, radās koŗi un teātŗi, lasīj referātus par politiskiem jautājumiem. Piektgadnieki bija kūsi noskaņoti, bet aktīvi savā vidū. Latviešu biedrība un draudze pastāvēja, turpretim pārējā organizācijas pamazām darbību izbeidza.

Ir kā samulsum radīja Latvijas neatkarības pasludināšana, bet 1921. gadā norkieši sūtīja delegāciju pie AV prezidenta, lūdzot atzīt Latviju de jure. Vāca arī ziedojumus kā cietušajiem dzimtenē.

Biedrības pamgrincips vienmēr bijis runāt tikai latviski. Tās statūtos ir punkts, ka pretējā gadījumā par bāru neuznem. Pamatā ir savstarpēja palīdzība ar bēru un ārstniecības kasi. Pēc katra biedra nāves pārējiem biedriem kasē jāiaksā 1 dolars, bet pēc noteikta gadu skaita sastāvēšanas biedrībā uzņem goda biedros, kuŗiem maksājumi vairs nav jākārto. Šnības gadījumā var saņemt palīdzību. Biedrība sniegusi palīdzību arī jaunatbraucējiem pēc otra pasaules kaŗa, bet tadsdēs it kā neuzticība, ka jauni ieceļotāji varētu izsaimniekot iedrības līdzekļus. Tā radās zīmas nesaprašanās un izvairīšās no jaunu biedru uzņemšanas.

Biedrībai ir nau iegādes fonds ar apm. 18.000 dol., ar kuŗu procentiem sedz telpu īres. Tagad biedrībai tom jāmeklē jaunas telpas, jo līdzšinī lietoto Jorkvilles templi nojuks. Daļa biedru vēlējās iegādies pašu namu, tomēr vairum domā, ka labāk naudu turēt bankā.

Biedrība kopš 1938. gada rīkojusi Latvijas neatkarības pasludināšanas dienas sarīkojumus, ko tagad pārņēmusi Ņujorkas latviešu organizāciju padome. Biedrība palīdzējusi otra pasaules kaŗa latviešu bēgļiem Vācijā. 1944. gadā, kad biedrības dzīvi vadīja Lenovs, tā pieņēma rezolūciju, ar kuŗu prasīja, lai ASV iedzīvina Atlantijas chartas principus attiekšmē uz okupēto valstu brīvības atjaunošanu.

Kā pirmais „jaunlatvietis" par biedrības priekšnieku kļuva R. Egle, bet lielākas pārmaiņas darbībā sākās J. Straumes vadībā ar 1965. gadu. Pašreizējo biedru lielākais skaits ir gados vecāki latvieši, t.s. veclatvieši. Ieceļotājiem pēc otra pasaules kaŗa nebija intereses par slimības palabstiem vai apbedīšanas izdevumiem, jo lielākā daļa bija apdrošināta savās darba vietās vai privāti. Viņu uztverē šie maksājumi bija tikai lieki izdevumi. Tā biedrībā neieplūda daudz svaigu asiņu. Nācās pārstrādāt statūtus, kas tomēr negribēja veikties. Tikai šāgada janvārī izdevās tos grozīt.

Latviešu jaunie ieceļotāji dibināja savas centrālās organizācijas, kā Ņujorkas latviešu organizāciju padomi un Amerikas latviešu apvienību. Ilgu laiku biedrība atturējās no piedalīšanās šo organizāciju darbā. Tikai pirms gada J. Straumem izdevās biedrus pārliecināt par nepieciešamību centrālās organizācijas atbalstīt, bet arī tikai ar mazu balsu vairākumu. Gandrīz leģendāri jau kļuvuši H. Liepiņa biežie atgādinājumi, ka biedrība tuvojas bankrotam. Par šādu „ķecerību" viņu uz laiku pat izslēdza no biedrības... Raksturīga ir arī biedru uzņemšanas kārtība, balsojot ar melnām un baltām bumbiņām, tā izteicot savu piekrišanu vai noraidījumu. Biedrības ģenerālsanāksmēs atspirdzinājumus pasniedz uz biedrības rēķina, citās reizēs par tiem jāmaksā. Biedrība ir viena no retajām organizācijām, kuŗa priekšniekam un sekretāram par katru sēdi maksā atlīdzību.

Vismaz reizi mēnesī notiek sanāksmes ar sabiedrisku dzīvi. Palaikam biedrībai pašai bijis savs orķestris, kas atplūdu laikā it kā pazūd, lai vēlāk atkal uzsāktu darbību.

Biedrības 75 gadu jubilejas svinības ievadīja priekšnieka J. Straumes uzruna, skoja māc. R. Zariņa sniegts pārskats. Pēc vakariņām biedrību sveica Latvijas sūtniecības Vašingtonā padomnieks Dr. A. Dinbergs, kas pirms 30 gadiem pats bija sācis darboties Ņujorkas latviešu biedrībā. No ALAs sveica tās valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš, uzsverot, ka biedrība uztur latviešību. No Brīvo latvju biedrības Filadelfijā, kuŗa ir vecākā latviešu biedrība ASV, sveica tās priekšnieks A. Rudzis, no Amerikas latviešu tautiskās apvienības Bostonā E. Reiters, no Čikagas latviešu biedrības, kuŗa dibināta 1935. gadā, sveica V. Vīksniņš, bet no ALAs kultūras biroja Dr. P. Norvilis, norādot, ka, iebraucot ASV un dzirdot latviešu valodu, rodas tuvības sajūta. Runāja bijušie biedrības priekšnieki Trucis un R. Egle. Bija arī labs skaits rakstveida sveicienu. Vakara norisi vadīja R. Turks.

Sarīkojums notika skaistā zālē, dekorētā ar biedrības emblēmu, Latvijas nacionālajām krāsām greznotu skatuvi un gadu skaitļiem, tā atzīmējot 50. dibināšanas gadu. Goda viesi bija norīkoti pie galda uz skatuves, bet ap 150 citu apmeklētāju zālē pie galdiņiem.

Aizvadītie 75 gadi liecina, ka Ņujorkas latviešu biedrība turpinās savu rosīgo darbību latviskā garā.

V. I.

SAVIENOTAJĀS VALSTIS

ŅUJORKA

Pie Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Salas novada 14. janvārī nodibināja latviešu kreditsabiedrību. Uz dibināšanu bija ieradušies ap 30 dalībnieku, kas pusstundas laikā ievēlēja valdi: J. Pelši, A. Epermani, P. Spīdaini, U. Klausu un J. Zāliti. Sēdē bija ieradies arī Latviešu kreditsabiedrību apvienības pr-dis A. Svenne no Toronto, kas stāstīja par Toronto kreditsabiedrības panākumiem. Ņujorkas kreditsabiedrība darbību uzsāks 18. janvārī, kad ieradīsies amerikāņu kreditsavienību līgas pārstāvis, apstiprinās ievēlētās amatpersonas un dos darbības norādījumus.

ČIKAGA

Pazīstamajai sabiedriskajai darbiniecei, agronomei un skolotājai Olgai Ritumai 5. janvārī apritēja 70 mūža gadi. Viņai veltīts sumināšanas vakars notika Sv. Jāņa ev.-lut. draudzes sarīkojumu telpās. Svētbrīdi vadīja draudzes mācītājs G. Straumanis, izceldams gavilnieces audzināšanas darbu. No Sv. Jāņa draudzes, kuŗā jubilāre darbojas svētdienas skolā un dāmu komitejā, sveica tās pr-ks J. Ruģēns un dāmu komitejas pr-ce Vera Rieksteņa; no Kr. Barona latviešu skolas, kuŗā gavilniece strādā jau vairāk nekā 15 gadu, sumināja skolas pārzinis prof. A. Grotāns un kolēģes Anna Brīvkalne un Ilze Šimane; skolas vecāku padomes vārdā runāja pr-dis A. Birkens un viņa vietniece Zita Velkme, Sv. Jāņa draudzes svētdienas skolas vārdā sveica pr-ks E. Evele un skolotāja Zaija Kēlere, bet no ALAs izglītības nozares H. Kreicers, pasniedzot savu jaunizdoto grāmatu „Logi". Pēc oficiālās daļas kuplais viesu pulks sēdās pie izšķērdīgi klātajiem galdiem. Pārsteigumam gavilnieces audzu dēls Jānis Revelinš mākslinieces Lidijas Ventas —Dobrovolskas pavadījumā nodziedāja „Dievs dod tautas darbiniecei" un „Dar' man, tēvis, pastaliņas", bet Jānis Ruģēns pakavējās pie kopīgajām skolotāju gaitām lauksaimniecības skolā kopš Latvijas pirmajiem pastāvēšanas gadiem. Marta Cakare nodziedāja divas tautas dziesmas Jāņa Ramata pavadījumā. Tad kārta atkal bija runātājiem: V. Rieksteņa, A. Grotāns un māc. I. Kalniņš sumināja O. Ritumas ilgo un pašaizliedzīgo darbu, Latviešu biedrības pr-ks V. Vīksniņš sveica ALAs kultūras biroja vadītāja Dr. P. Norviļa uzdevumā un pateicās biedrības vārdā par visu kultūras un izglītības pasākumu atbalstīšanu, O. Cakars noskandēja gavilniecei veltītu dzejoli, bet E. Evele nolasīja rakstveida apsveikumus. Jubilāre, pateicoties par labajiem vārdiem un vēlējumiem, kā arī par bagātīgo dāvanu klāstu un ziediem, ar smaidu norādīja, ka tik ļoti laba nemaz neesot, jo vajadzības gadījumā varot būt arī dusmīga.

Z. K.

DETROITA

DV apvienības rīkotais eglītes vakars 6. janvārī vakarā somu Kalevā zālē veco strēlnieku Ziemsvētku kauju atceres ieskaņā bija pulcinājis apvienības biedrus, viņu piederīgos, draugus un labvēļus. Kā viesi bija aicināti vietējās strēlnieku kopas biedri ar ģimenēm. Vakaru ievadīja māc. V. Līventāls ar svētbrīdi. Apvienības pr-ks A. Tīdemanis apsveica sapulcējušos un latviešu strēlniekus viņu lielo kauju atceres dienā, izceļot viņu leģendāro cīņas slavu, kuŗa deva iedvesmi Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībniekiem un pēdējā kaŗa leģionāriem. Strēlnieku kopas pr-ks J. E. Bērziņš pateicās DV saimei par uzņemšanu savā vidū šai atceres dienā un dalīšanos kauju atmiņās. Apsveikumus bija sūtījuši Austrālijā, Kanadā, Ņujorkā, Čikagā, Klīvlendā, Grand Rapidos un Mineapolē dzīvojošie strēlnieki, kā arī latviešu strēlnieku globālais pārstāvis P. Dardzāns. Vanadzēni Māris un Ivars Lenši divatā deklamēja E. Virzas „Nakts parāde". Sekoja tradicionālā apdāvināšanās, „Ziemsvētku vecīša" pienākumus veicot apvienības valdes locekļim J. Trubačam, gan bez šādos gadījumos parastās bārdas un īpašā ietērpa. Turpinājumā nelielā svētku saime vairākas stundas pakavējās pie groziņu veidā sanesto svētku labumu galdiem. — Strēlnieku atceres dienas dievkalpojumu Sv. Pāvila draudzes baznīcā 7. janvārī vadīja māc. V. Līventāls.

LOSANDŽELOSA

Dienvidkalifornijas latviešu nama ieceres īstenojums kļūst arvien reālāks, — Dienvidkalifornijas latviešu ev.-lut. draudzes padomes sēdē ziņoja nama komitejas pr-dis Dr. H. Alksnis. Komitejas rīkotā gleznu loterija devusi vairāk nekā 6000 dol. Pieskaitot Ziemsvētku laika akciju — atpirkšanos no apsveikuma kartīšu sūtīšanas, svētku dienās kopā ieņemti 6500 dol. Ziedojumu vācēji sākuši apmeklēt tautiešus, kas nama iegādei jau zieloduši: no tiem vairāki izteikuši gatavību savu ziedojumu paaugstināt. Uz sēdes dienu, 7. janvāri, iemaksātajos un solītajos ziedojumos vēl pietrūka 29.000 dol., lai būtu savākti novembrī nepieciešamie 45.000 dol. Pastāv noteiktas cerības, ka nama pamatus varēs iemūrēt jau martā.

Dienvidkalifornijas latviešu biedrības rīkotā Jaungada sagaidīšanas balle bija ļoti kupli apmeklēta. To ar dziesmām kuplināja Alise Ziemele—Eriksone. Sarīkojuma laikā izlozēja arī iecerētā latviešu nama loterijas gleznas, skaitā 32, kuŗas lielāko tiesu aizceļoja uz citām pilsētām, jo daudzās vietās vietējo tautiešu paziņas bija iegādājušies lozes un palīdzējuši tās izplatīt.

GRAND RAPIDI

Latvijas kaŗaskolu beigušo virsnieku apvienības Mičigenas kopas rīkotais plkv. R. Vēliņa godināšanas vakars viņa 75 gadu jubilejas gadījumā 6. janvārī izvērtās par skaistu vienotības demonstrējumu, kuŗā bez kaŗavīru organizāciju locekļiem pulcējās daudzi gavilnieka paziņas arī o citām pilsētām Mičigenā, bet sveicieni, ziedi un veltes bija sūtītas no Ņujorkas, Bafalo, Kalifornijas, Vācijas, Anglijas, Argentīnas un citām vietām. Kad gavilnieks pēc svētbrīža interesantā stāstījumā bija pakavējies pie sava dzīve gājuma, biskapa J. Rancāna sveicienus nodeva vakara norises vadītājs J. Radziņš, pasniedzot no Latvijas kaŗaskolu beigušo virsnieku apvienības Mičigenas kopas un bij. 8. Daugavpils kājnieku pulka virsniekiem aploksni un greznu adresi ar 117 vakara dalībnieku parakstiem. Jubilāru sumināja arī māc. J. Lazda, bij. Cēsu garnizona māc. Kr. Hermanis, lāčplēšu saimes vārdā prof. R. Markus, no vietējās DV apvienības A. Balodis u. c. LKIA Mičigenas kopas pr-ks V. Apsītis paziņoja, ka gavilnieks izraudzīts par tās pirmo goda biedru. Bija arī citi personīgi un daudz rakstveida apsveikumu.

Latviešu kreditsabiedrības paplašinātu valdes sēdi 7. janvārī vadīja valdes pr-dis T. Zeltiņš. No viņa un pārējo amatpersonu ziņojumiem izrietēja, ka kapitāla apgrozījums sasniedzis 250.000 dol robežu, noguldījumu kontā 204.000, bet aizdevumu — 204.500 dol. Tautieši arvien vairāk sāk izprast pašu krājkases priekšrocības, kad nepieciešams aizdevums. Aizdevumi visvairāk pieprasīti automašīnu iegādei (34), bet māju pirkšanai tikai 11 gadījumos. Bet aizdevumi izlietoti arī izglītības turpināšanai, ārstēšanās izdevumiem un citām vajadzībām, pat ģimenes svinību rīkošanai. Aizvadītā gada peļņa bijusi 10.780 dol., no šīs summas dividendēs izmaksās 4,5%. Ņo peļņas 100 dol. piešķīra ALA Latvijas 50 gadu jubilejas fondam, bet 25 dol. latviešu ģimnazijai Vācijā. Pašreiz krājaizdevu sabiedrībā ir 389 biedri.

V. Z.

STĀSTA PAR . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

un harmonikā it bieži Pučīni, kas tāpat kā agrāk, tikai daudz biežāk, lietoja vecā J. S. Bacha palielinātos trijskaņus. Melodeklamācija izveidojās Vācijā pagājušajā gadsimtā.

LAK EC ierosmē rīkotajā jaundarbu sacensībā Apkalns izvilka lielo lomu. Godalgoja viņa „Koncerta mūziku divi daļās obojai un klavierēm", kuŗa pirmatskaņojums notiks dziesmu svētkos Hanoverā jaundarbu koncertā 2. augustā plkst. 20. Atskaņotāji būs līdz šim laikam gan lielākais latviešu obojas virtuozs Andrejs Jansons un, liekas, visdaudzsološākā jaunās paaudzes pianiste Māra Biezaite. Darbs ir kā Apkalns pats — šķautnains, temperamenta un asprātību pārpilns, bagāts skaņu krāsām. Klavieres jāapstrādā tikai kā agrāk — ne no apakšas, bet no augšas, uz taustiņiem.

Nesen daži cienījami tautieši burtiski pieprasīja tautisko desiņu un kāpostu svētkus — visam tāču ir jābūt tikai kā agrāk, tikai kā agrāk. Taču kamēr Apkalns vada šo svētku mūzikas nozari, ir cerības, ka dzirdēsim arī no kāpostiem un desiņām (krievu ēdiens) attīrītu mūziku.

Andris Vītoliņš

„Šai skolā mums patīk labāk nekā vecajā!" priecīgi stāsta Toronto latviešu sestdienas skolas 4. klases audzēknis Nikolajs Būlmanis (pa labi) un 6. klases audzēknis Egils Kļaviņš. „Te var pa pagalmu izskrieties un vingroť," viņš piebilst, staigājot rokās pa īpašajām ierīcēm.

Foto: J. Līgers

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSAJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPERCIET PASI SAVUS IPAŠUMUS!

Danforth — Playter Blvd.: Atsevišķa dubultķieģeļu 13 istabu, 3 dzīvokļu māja, ūdens - eļļas apkure, plats privāts iebraucamais ceļš un divas lielas garāžas.

Danforth — Broadview: Atsevišķa dubultķieģeļu, 10 istabu, 2 dzīvokļu māja, ūdens - eļļas apkure, 36 x 120 pēdas liels gruntsgabals, privāts iebraucamais ceļš un divas garāžas.

O'Connor — St. Clair: Atsevišķa 2-stāvu, 9 istabu dubultķieģeļu māja, 2 vannas istabas, 2 virtuves, privāts iebraucamais ceļš. Prasītā cena $24.900.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALIDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVELE VISĀ PILSETĀ.

Mūžīgā mierā aizgājis mans mīļais dzīves draugs, mūsu brālis, znots un svainis

Pēteris Vītoliņš

dz. 1907. g. 7. augustā, Liepkalnes pag. Latvijā,
miris 1968. g. 14. janvārī Toronto, Kanadā.

Tu nastu nesi bezgalīgi smagu
Un tomēr vienmēr spēji citiem prieku dot.
Bet mūsu ciešanu un sāpju mēru
Dievs visuvarenais tik notelkt prot.

Dziļās sērās **SIEVA UN PIEDERĪGIE**

Mūsu filistrs

Pēteris Vitoliņš

dzimis 1907. gada 7. augustā, miris 1968. gada 14. janvārī Toronto.

Ja kādu brāli vest
uz kapu klusu . . .

Viņu mīļā piemiņā paturēs
FRATERNITAS METROPOLITANA

Johans Birnis

dzimis 1895. gada 27. oktobrī,
miris 1968. gada 9. janvārī.

Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes
Toronto Palīdzības fonds

Lielie ūdensplūdi jaunā apgaismojumā

Vēsturnieki un archaiologi lielu vērību veltījuši teikām par senajiem ūdensplūdiem. Tie dabas ģeoloģiju un floru, jau labi sen atzinuši, ka tālā pagātnē nav bijuši tikai vieni vien „lielie ūdensplūdi", bet daudzas šādas katastrofas, pat visai plašu salu un cietzemes apgabalu pazušana zem ūdens. Tā, piem., Melnās jūras ziemeļaustrumu mala, sākot no Krimas līdz pat Batumai, vēl apm. pirms 60.000 gadiem bijusi cietzeme, kas pēc ilgstošām lietus gāzēm un plūdiem no Donas upes un Kaukaza kalniem apslīkusi un kļuvusi par agrākās Melnās jūras paplašinājumu. Apmēram tai pašā laikā radusies Azovas jūra un, Volgai pārplūstot, arī Kaspijas jūra.

Kaspijas jūras pētnieki atraduši, ka Volgas senā gultne atradusies daudz tālāk uz dienvidiem, līdz pat Baku, kur ietecējusi kādā ezerā. Lielajos plūdos šis ezers paplašinājies apm. desmitkārt un kļuvis par Kaspijas jūru, atbīdot Volgas ieteku tālu uz ziemeļiem.

Daudz vēlāk radusies arī Aralas jūra, kas seno āriešu pirmdzimtenē apslīcinājusi un iznīdinājusi 7 āriešu ciltis — septiņu brāļu pēcnācējus. Ja līdmašīnā pārlido Aralas jūru skaidrā dienas laikā, tad pat no gaisa visai spilgti var saskatīt jūras dibenā septiņus brāļu ciemus, kas noslīkuši šais plūdos. Šeit cēlusies arī slavenā eiropiešu teika par septiņiem brāļiem — gulētājiem, kas it kā tikai aizmigušī jūras dibenā, bet kādreiz celsies augšā, gluži kā mūsu pašu Imanta, kas „nevaid miris"... Brāļu tēva vārds ir Aki, kam vietējās valodās ir dvēseļa nozīme: „brālis", arī „vecākais brālis" un „balts".

Ikviena no septiņām ciltīm, kas cēlusās no šiem brāļiem, pieņēmusi savu atšķirīgu svēto burtu, un tā radušies Vidusāzijā, Kaukazā un citās vietās tādas aku ciltis, kā saki, daki, laki (arī lāzi, kas vēl tagad dzīvo Kaukazā), baki (Baktrijā), maki (maķedoniešu un skotu priekšteči) u. c.

Visielāko ievērību tomēr radījusi Platona aprakstītā Atlantidas bojā eja. Noslēpumainās Atlantidas pēdas ilgu laiku, bet bez pārliecinošiem panākumiem meklēja Atlantijas okeana dibenā, daži pētnieki arī Indijas okeana apvidū. Tagad grieķu seismoloģiskā institūta profesors Angeloss Galanopuloss nāk ar pavisam jaunu atklājumu par kādu ap 1500. gadu pirms Kristus dzimšanas Vidusjūras austrumos notikušu vulkāna izvirdumu, kas nogremdējis gandrīz visu Santorinas salu, atstājot tikai nelielu saliņu, ko tagad sauc „Tera". — Amerikāņu un grieķu zinātnieki, kas jau kopš 1956. gada pētī Santorinas katastrofas vietu, atzīst, ka šis izvirdums bijis viens no drausmīgākajiem pasaules vēsturē: jūra vārījusies no tajā iesviestajām karstas lāvas masām. Bet kad beigās ar milzīgu pazemes grūdienu augstu gaisā pacelts viss lielais vulkāna kalns un arī daļa pašas salas, iegāžot plašo apgabalu jūrā, ūdens līmenis pēc prof. Galanopuloss novērtējuma pacēlies par apm. veselu jūdzi.

Visa Vidusjūras austrumu daļa saviļņojusies un bojā aizgājušas ar daudzas pilsētas Āzijas piekrastē, to starpā arī Ugarita. Prof. Galanapuloss domā, ka šī pati katastrofa radījusi arī īslaicīgu mākslīgu bēgumu un paisumu Sarkanajā jūrā, tieši laikā, kad no Ēģiptes bēgošie izraēļa bērni šo jūru pārgājuši sausām kājām, bet viņu vajātāji, Ēģiptes vārava karaspēks, uznākot pēkšņam paisumam, noslīkuši. Ēģiptes vēstures materiāli liecina arī par kādu mistisku „jūras tautu", kas ap šo laiku mēģinājusi iebrukt Ēģiptē, bet atsista un aizvirzījusies citur. Šai sakarā varētu runāt, varbūt, par Krētas bojā eju, kas, domājams, notikusi ap šo pašu laiku, un par tās bēgļiem, kas meklēja patvērumu cietzemē. Krētieši, ar pēliešu jeb vilistiešu nosaukumu, uzdūrušies uz ēģiptiešu pretestību, novirzījušies uz austrumiem un izcēlušies malā Kanānā, kuru nosauca savā vārdā par Palestīnu jeb pēliešu zemi. Sarkanās jūras austrumu krastā šie paši Krētas bēgļi, sasnieguši Indijas okeanu, atstāja veselu virkni vietu nosaukumu. Vispirms, vieta, ko tagad sauc par Suecu, agrāk saukta krētiešu dieva vārdā „Ceus" (Dzevs) resp. pašreizējais nosaukums ir tikai pēc semītu paņēmiena otrādi izlasīts oriģināls (Suec — Ceus). Tāpat Sinaja kalna un pussalas nosaukuma aģģārns lasījums atsedz vislielākā āriešu dieva „Jānis" vārdu. Neseno asiņaino notikumu vietas dienvidos (Aden) īstais pirmais nosaukums bijis „Neda", kā pēc Krētas leģendas saucās Latas, Dzeva mātes, kopēja. Acīm redzot vārds „nedēļa", un „nedēļniece" izcelsmē cieši saistīts ar vārdu „Neda".

Krēta pirms savas bojā ejas, kā rāda archaioloģiskie izrakumi, bija zeme ar ļoti augstu civilizāciju. Bēgļi no tās nokļuva arī citās Vidusjūras austrumu piekrastes vietās un, šķiet, arī Trojā, jo Krētas svētā kalna „Ida" nosaukums dots arī kādam kalnam Trojas apkaimē. Krēta bija arī viena no nedaudzajām ārvalstīm, kas dažus gadsimtus vēlāk gāja palīgā Trojai cīņā pret grieķiem. Tā kā krētiešiem bija arī Māras kults, nav šaubu par viņu ciešo radniecību ar slaveno māriešu valsti Sīrijā, kuras galvaspilsētas drupas sāka atrakt franču archaiologi 1936. gadā. Vārdu „Māra" semīti otrādi izlasīja „Aram", un tā radās lielais apjukums un neziņa vēsturniekos par to, no kurienes Āzijā pēkšņi radusies tik slavenā „aramiešu civilizācija", kuras uzvaras gājiens, pēc Toinbija, sasniedzis pat Klusā okeana piekrasti.

Daudzi vēsturnieki norādījuši, ka Romas valsts dibinātāji ar leģendāro ķēniņu Latinu un viņa vēlāko znotu Trojas ķēniņdēlu Eneju, ir nākuši no Mazāzijas. Zīmīgi, ka radniecīgu — brāļu tautu sadursmē pirms apm. 3500 gadiem aizgāja bojā slavenā Sumeras valsts, kuru iekaroja amorieši, un ka līdzīgas brāļu kildas redzamas arī pie Romas dibināšanas. Romulam nositot savu brāli Remu. Šo vārdu atšifrēšana ved mūs pie jauna pārsteiguma: „Remus" otrādi lasot, rodas „Sumer", bet no „Roma" iznāk „Amor"...

Alberts Kalniņš

Sarīkojumu kalendārs

TORONT

Pa ziemas sezonu, ja ir jaunas sniega apstākļi, katru sestdienu un svētdienu Happy Hills parkā un Ergļu ligzdā notiks slēpošana un braukšana ar motorkamanām.

20. janvārī — plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā Ēnes balle.

21. janvārī — plkst 12 dienā Rakstnieku cēlienā Latviešu namā.

25. janvārī — pl. 8 v. k. Latviešu namā Reliģiski ētiru pārdomu vakars. Temati: „20. gads jeb ja atombumbas nelīt." Ma . R. Ekšteins. Dziedās aiga D. Zardēna.

25. janvārī — pl. 8 v. k. Latviešu namā DV T Kanad priekšlasījumu serijas nākamais priekšlasījums. Referēs J. Mikelsons par tematu „Kā iekot skatuvi un iestudēt lugu."

26. janvārī — pl. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcas zālē Austrālijas viesa — tenora Ernesta Maršaua koncerts; pie klavierēm Anita Rundār. TLB sarīkojums.

27. janvārī — pl. 4 vakarā DV Toronto nodaļa nama (125 Broadview Ave.) mājīgās atklāšanas sarīkojums ar koncertu.

28. janvārī — plkst. TLTA sestdienas ģimnazijā Draudzīgais aicinājums Latvju namā, Toronto. L. Auzāne: Vītoliņas komēdija „Atbalsi".

3. februārī — pl. 1 vakarā Mairitas un Gunāra Larsena (no Austrālijas) vieskoncerts Sv. Jāņa baznīcas zālē.

8. februārī — plk. 8.15 vakarā pianistes Ilzes Kāles - Didrichsons koncerts Unitarian koncertzālē, 175 St. Clair Ave. W.

Ir arī kāds cits daudz neapgāžamāks pierādījums, kas apstiprina, cik svarīgi ir šie nosaukumus Vidusjūras telpā otrādi. Ievērojami zinātnieki, kā piem., prof. F. Altheims, rakņos, zinātniskos apcerējumos uzsāka savas galvas, kā gan agrāki Roma vēlākos laikos guvusi līdzīgas nosaukumu. Šie pētnieki min dažādas hipotezes, bet būtu lemjaupījuši sev daudz pūļu, ja paņēmienātu vārdu „Ital" lasīt otrādi: tad tie dabūtu nosaukumu „Lati", kas ir tās pašas latīņu tautas nosaukums, kas šo valsti pirms 2500 gadiem nodibināja. Tātad, nekādas mistērijas!

10. februārī — pl. 7.30 DV Toronto nod. namā, 125 Broadview Ave. Toronto, DV nodaļas masku balle „Zem lielgabaliem".

16. februārī — pl. 8 vak. Columbus zālē (Linden - Sherbourn) mākslinieku vienības Latvis slēgts gadskārtējais karnevāls „Skurbulis mēness burbuli".

HAMILTONA

20. un 21. janvārī — jaunatnes sešu nedēļu nogalu kursu 1. posms (174 Locke St.).

3. februārī — pl. 7.30 vakarā Pigbridžas karnevāls Royal Conaught hoteļa Kristallu zālē.

16. martā — pl. 5.30 Holiday Inn Imperial Palace zālē, 150 King E., Latviešu - kanadiešu draudzības vakars ar vakariņām, koncertu: DV koris, soliste Astra Kalniņa un dejotāja Vija Vētra ar sekojošu balli, spēlēs P. Diamond slavenā deju kapella.

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr.
LE 5-5555, Toronto

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave
LE 2-7954
Yorke Chapel
2957 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana ātās bēru mājās.

DV TORONTO NODAĻAS JAUNĀ NAMA
(125 Broadview Ave., Queen & Broadview)
atklāšanas sarīkojums
sestdien, 27. janvārī
No plkst. 3 pēcp. — 6.30 vak. nama apskate.
Plkst. 6.30 (precīzi) svētbrīdis — māc. A. Čops. Atklāšana.
Koncerts — soprāns Marta Cakare no Čikagas, baritons P. Geistauts un komp. I. Sakss (klavieres). *Plkst. 8.30 VAKARIŅAS.*
SAVIESĪGS VAKARS
Spēlēs vācu deju kapella „DANA"
ATSPIRDZINĀJUMI. Ziedojumi Visi laipni aicināti

KANADAS DARBA (AIZSARDZĪBAS) KODEKS
Ar paziņojumu
jaunais Kanadas darba (aizsardzības) kodeks stājas spēkā 1968. gadā 1. janvārī

Šis pirmais vispārējais aizsardzības likums, ko parlaments jebkad izdevis, paklauj darba devējus un darbiniekus, kas strādā rūpniecībā, federālajiem noteikumiem par aizsardzības un veselības normām darba vietās.

LIKUMA RAKSTURS

☆ Tas ir plašs un aptver pilnīgas rūpniecību drošības programmas visus elementus. ☆ Tas papildina citus noteikumus rūpniecību drošības novadā. ☆ Tā noteikumus attīstīs saskaņā ar rūpnieku, arodbiedrību un citām interesēm. ☆ Tas gādās par negadījumu cēloņu pētīšanu un to novēršanu, kā arī par pastāvīgu aizsardzības apmācības programmu. ☆ Likums gādās par inspekciju un noteikumu ievērošanu.

UZ KURU TAS ATTIECAS

Vispārībā likums attiecas uz darba devējiem un darbiniekiem provinču, nacionālajos vai starptautiskos uzņēmumos un darba vietās, kā arī uz dažiem citiem, kuŗus parlaments apzīmējis par Kanadas saimniecībai noderīgiem. Pamatos tie ir tie paši pasākumi, kas jau pakļauti Canada Labour (Standards) kodekam un citiem federālajiem darba likumiem.

For further information on the Canada Labour (Safety) Code, write to:
ACCIDENT PREVENTION AND COMPENSATION BRANCH
CANADA DEPARTMENT OF LABOUR, OTTAWA 4.

CANADA DEPARTMENT OF LABOUR
Hon. John R. Nicholson, Minister
George V. Haythorne, Deputy Minister

MĒS IESPIEŽAM
- *Laulību un iesvētību ielūgumu kartes*
- *Vizītkartes*
- *Dokumentus biedrību vajadzībām*
- *Koncertu programmas*
- *Sarīkojumu biļetes*
- *Plakātus, dziesmu lapiņas*
- *Vēstuļu veidlapas, aploksnes*
- *Grāmatas, žurnālus*

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
Latvija Amerikā
491 College St., Toronto 4, Ont.
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 416)

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠINAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

IEGĀDĀJIETIES UN DĀ
A. BERZIŅA
THE TWO FACES OF CO-EXIS
GRĀMATA, KAS PALIDZĒS JŪSU DRA
APGAISMOT MŪSU CIŅU PRET KOM
Dabūjama DV Grāmatnīcā, 491
Toronto 4, Ont. Cana

Atstājiet savas krāsainās un me
attīstīšanai un kopēš
DV Grāmatnīcā. 491 College St.,

Nu ir reize l
iegādāties labas grā
DRAUDZĪGĀ AICIN
30 GADU ATCE
grāmatas ar līdz
atlaidi visās grāma

Visu šo mēnesi varat iegādāties trimd
siskās literatūras jaunos un agrākos d
Pieprasiet cenrāžus, tie ir izsūtīti v
kas iesniegušas norēķinus par pagāj
palētinājums ir arī spēkā.
Jaunajā 1968. gadā gaidāmi 3 doktor
darbi.
Dr. E. Andersons . . . Dr. A. Berķis . . .
Grāmata par Latviju
Kultūrvēsturisks romā
Spiegu darbība kara l
LATV

AG ROTAS
A. G
ZE
Latviskas ro
sud
Darbnīcā
Don Mills,
Pieprasiet tagad izmīkušo rotu kata

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jaunie rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIMNIEKU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

Sūtiet naudu uz Latviju
NAUDA, KO SŪTA
GRAMERCY
tiek piegādāta kā
NAUDA
caur ārlietu tirdzniecības banku
Piegāde 2 nedēļās
SAŅĒMĒJS VAR NAUDU IZLIETOT KATRAI VAJADZĪBAI
NEKĀDI ATVILKUMI
JŪS ESIET DROSS TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU.
NEKĀDI STARPNIEKI.
NEKĀDAS PASLĒPTAS PIEMAKSAS.
Vairāk kā 20 gadu PIEREDZE NODROŠINA JŪSU APMIERINĀTĪBU.
Visi sūtījumi pilnīgi garantēti un apdrošināti. Licencēti pie bankas un apdrošināšanas departamenta.
Nodrošināti par 20.000.00.
Oficiālas USSR kvītes ar saņēmēja parakstu.
Tarifs: 9 rubļi par $10.00
Komisija.
līdz $30.00 — $2.75
pāri par $30.00 — 10%
GRAMERCY SHIPPING Inc.
744 Broad St., Newark, N.Y.
Sūtiet U.S. dolaru dāvanu certifikātu pirkšanai speciālos dolaru veikalos.
Nekāda maksa par šo pakalpojumu.
Pieprasiet brīvo katalogu ar elektriskām ierīcēm, tekstilijām un pārtiku.
GRAMERCY
(dib. 1945. g.)
118 E. 28 St., New York, N.Y.

PASI SAVUS IPASUMUS!

dair: Atsevišķa 2-stāvu, 9 istabu du- 2 vannas istabas, 2 virtuves, pri- s ceļš. Prasītā cena $24.900.

NIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ Ā IZVĒLE VISĀ PILSETĀ.

olinš

da 14. janvārī. Toronto.

ā paturēs
AS METROPOLITANA

NĀ NAMA
Broadview)

kojums

a apskate.
Čops. Atklāšana.
aritons P. Geistauts un
.30 V A K A R I Ņ A S.
ācu deju kapella „DANA"
Visi laipni aicināti

DARBA
RDZĪBAS)
DEKS
iņojumu
ardzības) kodeks stājas spēkā
ā 1. janvārī

rdzības likums, ko parlaments
arba devējus un darbiniekus,
ierālajiem noteikumiem par
s normām darba vietās.

RAKSTURS
lnīgas rūpniecību drošības pro-
Tas papildina citus noteikumus
Tā noteikumus attīstīs saska-
un citām interesēm. ☆ Tas
pētīšanu un to novēršanu, kā
apmācības programmu. ☆ Li-
n noteikumu ievērošanu.

AS ATTIECAS
darba devējiem un darbinie-
vai starptautiskos uzņēmumos
ažiem citiem, kurus parlaments
ecībai noderīgiem. Pamatos tie
pakļauti Canada Labour (Stan-
erālajiem darba likumiem.

Canada Labour (Safety) Code,

COMPENSATION BRANCH
OF LABOUR, OTTAWA 4.

ENT OF LABOUR

George V. Haythorne,
Deputy Minister

IEGĀDĀJIETIES UN DĀVINIET
A. BERZIŅA
THE TWO FACES OF CO-EXISTENCE $6.00
GRĀMATA, KAS PALIDZĒS JŪSU DRAUGIEM APGAISMOT MŪSU CIŅU PRET KOMŪNISMU.
Dabūjama DV Grāmatnīcā, 491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā. 491 College St., Toronto 4, Ont.

Nu ir reize lēti
iegādāties labas grāmatas!
DRAUDZĪGĀ AICINĀJUMA
30 GADU ATCEREI
grāmatas ar līdz 50 proc.
atlaidi visās grāmatnīcās

Visu šo mēnesi varat iegādāties trimdas latviešu un klasiskās literatūras jaunos un agrākos darbus.

Pieprasiet cenrāžus, tie ir izsūtīti visām grāmatnīcām, kas iesniegušas norēķinus par pagājušo gadu un tajās palētinājums ir arī spēkā.

Jaunajā 1968. gadā gaidāmi 3 doktoru intriģējoši jaundarbi.

Dr. E. Andersons ... Dr. A. Berķis ... Dr. J. Polis

Grāmata par Latviju
Kultūrvēsturisks romāns
Spiegu darbība kara laika Rīgā

LATVJU GRĀMATA

AG ROTAS
A. GUGĀNS
ZELTKALIS
Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zelta
Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444—4033
Pieprasiet tagad izsūtāmo rotu katalogu — centrāli.

Dabūjams
TREJI VĀRTI — žurnāls literatūrai, mākslai, zinātnei, Baltijas tautu kultūrai, jaunatnei un nākotnei $1.25
Jau iznākuši: 1., 2., 3. un 4. numurs. Pieņemam arī abonēšanas maksu — $7.00 gadā.
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

A. EGLITIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

JAUNĀ LITERĀRĀ ŽURNĀLA
TREJI VĀRTI
SESTAIS NUMURS IZNĀCIS
veltīts literatūrai, mākslai, zinātnei, Baltijas tautu kultūrai, jaunatnei un nākotnei.
SESTĀ NUMURA SATURS:

Latviešu skautu un gaidu jubilejas nometne Tēvzeme. Vilis Miķelsons. — Ardievu, mans karali. Girda Landsberga vienceliens. — Valeva Uibopū stāsti. Daudzveidīgie gadi, Kāda fotografija, Rīts, Laiks. — Izstnieks un žurnālists Valevs Uibopū. E. A. — Baltijas valstu satversmes projekts. Dr. Kārlis Dzelzītis. — Uzdāvināšana par dzīves jēgu. Dr. Nikolajs Picka. — Jāņa Zunsudrabiņa 90. dzimumdiena. Dr. Austra Rudzīte. — Ikas un Murras Ziemsvētki. Ilme Ivands. — Pie tavienes šūpļiem stāvu es. Salme Ratma. — Ziemsvētku vakars. Fricis Ābele. — Pļavā. Leonija Ozolkalne. — Ausmas Jaunsmes, Pēteņa Aigara un Māra Čaklā dzeja. Daži citi raksti.

Redaktors Alberts Birnbaums. Redakcijas adrese: P. O. Box 61, Three Rivers, Mich. 49093, USA.

Treji Vārti ir pārmēnešu žurnāls. Viena gada (6 numuri) pasūtinājums maksā: $7.00 — ASV un Kanadā; A$ 6.00 — Austrālijā; DM 20.00 — Vācijā; Kr. 30.— Zviedrijā; £ 2.00 — Anglijā; Ffr. 25.00 — Francijā; Sfr. 25.00 — Šveicē.

Naudas pārvedumi un čeki izrakstāmi uz vārda „Treji Vārti", un līdz ar pasūtinājuma rakstu sūtāmi uz adresi: Treji Vārti, P. O. Box 27-A, Detroit, Mi 48232, USA. Jauniem abonentiem piesūtīšanu sāksim ar jaunāko numuru, bet uz vēlēšanos, kamēr vēl ir krājā, varam izsūtīšanu sākt arī ar 1., 2., 3., 4., vai 5. numuru.

Pārstāvji Eiropā: N. Dolčeva grāmatnīca, 4 Old Road, Heaton Norris, Stockport, England. — Ik. Grāmatnica, Halsingegatan 5—1, Stockholm Va, Sweden. — Austrālijā: Olģerts Strauts, Victoria Co., 39 Chesser St., Adelaide, South Australia 5000.

Atsevišķi numuri dabūjami visās latviešu grāmatnīcās.

Pēkšņi no mums šķīrusies mūsu mīļā māte
Milda Bebris
dzimusi 1898. gada 8. maijā Priekuļos,
mirusi 1968. gada 14. janvārī Toronto.
Viņu mīļā piemiņā paturēs
MEITA AR ZNOTU, DĒLI AR VEDEKLĀM UN MAZBĒRNIEM,
RADI DZIMTENĒ, ASV UN KANADĀ

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5, ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

UZ LATVIJU
sūtiet visvairāk
pieprasītās dāvanas
DĀVANU
CERTIFIKĀTUS

TIKAI DĀVANU CERTIFIKĀTI dos jūsu piederīgiem četras reizes lielāku vērtību skaidrā naudā. To jums piederīgie apliecinās.

TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM jūsu piederīgie var iegādāties visu ko vēlas — pārtiku, apģērbu, tekstilijas, apavus un daudzas citas lietas — amerikāņu un rietumeiropiešu, kā arī vietējos ražojumus speciālos Vneshposyltorg dolaru veikalos par pazemināt ām cenām. To jums piederīgie apliecinās.

Pilnīga GARANTIJA BEZ PIEMAKSAS
Par šiem pakalpojumiem nav jāpiemaksā ne sūtītājam, ne arī saņēmējam, jo visus izdevumus sedz Vneshposyltorgs.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI CAUR INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
New York, N.Y. 10010 USA.

Pieprasiet jaunāko bezmaksas katalogu

ASV dolaru certifikāti uz Latviju

Kā mums ziņo Intertrade Express Corp. firma, tagad ir ļoti izdevīgi sūtīt ASV dolaru certifikātus uz Latviju, jo par tiem jūsu piederīgie var iegādāties pat četrreiz vairāk nekā par rubļiem speciālos Vneshposyltorg veikalos. Šie veikali iekārtoti visās lielākās pilsētās, tajos dabūjami amerikāņu, rietumeiropiešu un vietējie ražojumi. Tāpat jums ir iespēja par dolariem jūsu piederīgajiem iegādāties dzīvokli, kas ir nesalīdzināmi lētāk nekā par rubļiem. Tāpēc sūtiet ASV dolaru certifikātus caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, New York, N.Y. 10010.

LATVISKAS ROTAS
DIMANTI - PULKSTEŅI
Zeltkalis
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W., Toronto 4
Ont., tālr. 533—2887 Pastāvīgi atlaide

PUĶU VEIKALS
Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām
Piegādā Lielotoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037.
A. PUTNIŅS

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

KAS? KUR? KO? TORONTO

R. G. Balodis, D.C.
Ārsts — chiropraktikis
Ārstēju muguras, kāju un galvas sāpes. 928 A Kingston Rd. Toronto 13, Ont. tālr. 699-3584.
Pieņemu Hamiltonā: 2 reizes nedēļā, otrdienās un sestdienās, 191 James St., tālr. JA 2-4713

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

Alfred Stikuts Realtor 789-1511
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
Arnolds Bērziņš
316 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTARS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi kātrai vajadzībai. A. Nuliša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

8
KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana pallelinājumi dupllikāti
citi darbi izcilus kvalitāte atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJĀ
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jaunie rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAINIŠU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

Sūtiet naudu uz Latviju
NAUDA, KO SŪTA
GRAMERCY
tiek piegādāta kā
NAUDA
caur ārlietu tirdzniecības banku
Piegāde 2 nedēļās
SAŅĒMĒJS VAR NAUDU IZLIETOT KATRAI VAJADZĪBAI
NEKĀDI ATVILKUMI
JŪS ESIET DROŠS TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU.
NEKĀDI STARPNIEKI.
NEKĀDAS PASLĒPTAS PIEMAKSAS.
Vairāk kā 20 gadu PIEREDZE NODROŠINA JŪSU APMIERINĀTĪBU.
Visi sūtījumi pilnīgi garantēti un apdrošināti. Licencēti pie bankas un apdrošināšanas departamenta.
Nodrošināti par 20.000.00.
Oficiālas USSR kvītes ar saņēmēja parakstu.
Tarifs: 9 rubļi par $10.00
Komisija.
līdz $30.00 — $2.75
pāri par $30.00 — 10%
GRAMERCY SHIPPING Inc.
744 Broad St., Newark, N.Y.
Sūtiet U.S. dolaru dāvanu certifikātu pirkšanai speciālos dolaru veikalos.
Nekāda maksa par šo pakalpojumu.
Pieprasiet brīvo katalogu ar elektriskām ierīcēm, tekstilijām un pārtiku.
GRAMERCY
(dib. 1945. g.)
118 E. 28 St., New York, N.Y.

DARBA PIEDĀVĀJUMS
Steidzīgi vajadzīgs fabrikas pārstāvis Ontario provincē, kam pieredze pārdošanā un laba angļu valoda, ar dzīves vietu Toronto. Vecumā ne jaunāku par 21 gadu, neprecējies. Jābūt savai automašīnai, par ko fabrika maksā.
Pieteikties telefoniski apt aujai: 759-5697, no pl. 10 — 15.00
NALCO BOATS MFG. Co.
42 Crockford Blvd. Scarboro, Ont.

LAIKRAKSTA
„LATVIJA AMERIKĀ"
atsevišķi numuri dabūjami Toronto latviešu veikalos

Vai Jūsu
„Latvija Amerikā"
abonements jau pagarināts?

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRIDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-6163
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETISKĀS MĀKSLAS ZSTRĀDĀJUMUS.
Turpat dabūjami BILŽU LOGĀTI.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss. .....
Adrese: .....
.....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

LATVIEŠU NAMS
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām birojs atvērt katru dienu no pl. 11—1 p. un 6—8 vak.
Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—8 vak.
Uz vēlēšanos ma dāmu komiteja rīko ar ojošu galdus.
TELEFON 922—2931
491 College st. Toronto.

Ceļojumu CEĻOSANAS AĢENTŪRA
Tempo Travel
592 Mount Pleasant Rd. Toronto 7.
Zvanīt birojā 487722; mājās — 757-5080. Mēs pārņemam ceļojumus ar gaisa kuģiem, kuģiem, pa dzelzceļu vai ar autobusiem.

ELZA PĒRKONE
Sejas un ma kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgvilņi. Ik dienas.
DEBORAH — ANN'S Beauty Salon.
1 Browning Ave. HO 3-5196, Toronto.

VALD. BEBRIS
759 - 0266
sagādā
apdrošināšanu,
uz ko var paļauties.
Neatsaucama auto apdrošināšana ikvienam licenzētam braucējam

Toronto Window MFG Co. Ltd
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes aluminija logus un durvis.
Izāra dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROGIS

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

Danforth — Chester: Ilggadējs tabakas un rakstāmlietu veikals. Cena $3.400, ieskaitot inventāru un preces. Pārdošanas iemesls — slimība.

Yonge — Lawrence: 4 istabu dubultķieģeļu bungalovs. Īpašums labi uzturēts. Cena $21.000.

Scarboro — Golden Mile: 6 istabu atsevišķs dubultķieģeļu bungalovs, moderna virtuve, vannas istaba, izbūvēta atpūtas telpa pagrabā. Privāts iebraucamais ceļš un garāža. Iemaksa $4.000.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ ZKĀRTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLIDZĪBAS

SPORTS

JAUNS JURA PŪCES SPĒJU ATZINUMS

ASV pavalsts Nebraska, vērtējot visus sporta veidus, tātad arī tik ļoti populāro bēzbolu, amerikāņu futbolu un golfu, par pavalsts labāko sportistu izraudzījusi Reno universitātes studentu un latviešu sporta draugu lepnumu Juri Pūci, kas reālizējis jaunus Nevadas rekordus diska mešanā un lodes grūšanā. Daudzie apsveicēji dabūja pārliecināties, ka Pūce ir ne tikai stalts augumā: viņa rokas spiedienu apsveicēji jutīs vēl krietnu laiku...

Piešķirtā atzinība ir jauns apliecinājums Jura Pūces sportiskā snieguma vērtībai un reizē arī viņa paša popularitātei, sevišķi tad, ja apskatām labākā sportista izraudzīšanu visu ASV mērogā, ko tikko izdarījusi ziņu aģentūra Associated Press. Par ASV labāko sportistu, neķirojot amatieŗus no profesionāļiem, atzīts bēzbola spēl. K. Jastrzemskis, pie tam ar milzīgu balsu vairākumu. Otrā vietā izvirzījies lietuviešu izcelsmes amerikāņu futbola spēlētājs Džons Unaits, bet tikai par trešo labāko atzīts apbrīnotais vidusdistanču skrējējs un pasaules rekordists Džims Raiens. Tālākās vietās atkal seko golfa zvaigzne Dzeks Niklauss un amerikāņu futbola spēlētājs Simpsons. Šis vērtējums spilgti parāda, cik izcili labam jābūt kādam vieglatlētam, lai kļūtu par visu ASV vai tikai kādas atsevišķas pavalsts labāko sportistu. Šis fakts jo vairāk pastiprina Jurim Pūcem piešķirtā goda vērtību, jo arī Nebraskā ir teicami bēzbola un amerikāņu futbola spēlētāji, kas aizēno mazāk populāros vieglatlētus. V. T.

DEGOLLA MEISTARSTIĶIS ARĪ SPORTĀ

ASV olimpiskā komisija ziņojusi presei, ka pēdējā laikā saņēmusi labu skaitu vēstuļu, kuŗās tā aicināta boikotēt šāgada olimpiskās ziemas spēles, kas laikā no 6. — 18. februārim risināsies Grenoblē, Francijā. Šī aicinājuma galvenais iemesls ir Francijas prezidenta Degolla pretamerikāniskā nostāja, kuŗu viņš nepārprotami skaidri apliecinājis daudzos gadījumos.

Protams, ASV olimpiskā komiteja šo aicinājumu neievēros, jo šķiro sportu no politikas. Pretējā gadījumā ar boikotu būtu jāreaģē arī citām valstīm. Pēc tā, ko Degolls „ievārija" savas pērnā gada Kvebekas vizītes laikā, kanadiešiem no Grenobles vajadzētu turēties vismaz 3000 jūdžu attālumā, un arī britu sportisti varētu palikt savā pusē Lamanšas kanālim, jo Anglijas uzņemšanai Eiropas koptirgū „lielais Šarls" nepiekritīs tā vai tā...

Lielākā vai mazākā mērā Degolla upuris kļuvis arī amerikāņu ABC (American Broadcasting Corporation) raidītājs, kas par tiesībām ar gaisa satelītu starpniecību pārraidīt Grenobles spēļu norisi uz ASV un Kanadu samaksājis Francijas olimpiskajai komitejai 2 miljonus dolaru. Tā ir summa, kāda līdzīgos gadījumos nekad vēl nav maksāta, bet reizē arī pierādījums, ka Eiropas koptirgū gūtā pieredze Degollu padarījusi par lielisku veikalnieku.

Par 2 miljoniem ABC nopirkusi tiesības uz kopā 27 stundu ilgu televizijas pārraidījumu laikā no 4. — 18. februārim, katru vakaru raidot pusstundu, bet 15 min. naktī. ABC sastrādāsies roku rokā ar Francijas valsts televiziju, bet spēļu norises pārraidīšanai lietos savas kameras, jo franču-ciem ir cita pārraidīšanas sistēma. Bet arī tas sagādās grūtības, jo lūk, varenais un lielais Šarls, kas atklās olimpiskās spēles un kuŗa brauciena maršruts uz spēļu vietu jau tagad izziņots ārzemju presei, nevēlas, ka Francijā lieto svešu valstu televizijas kameras...Tas nozīmē, ka ABC operātoriem nāksies savas kameras slēpt vai lietot telelēcas, lai degolls viņus nepamanītu, vai arī jāpaļaujas uz franču operātoriem un techniku, lai viņu uzņemto pielāgotu amerikāņu raidīšanas sistēmai. Un tas viss par 2 miljoniem dolaru, kas samaksāti par pārraidīšanas tiesībām! Jājautā: par kādām tiesībām īsti?... V. T.

PAD. SAVIENĪBAS LEDUSHOKEJISTI KANADA

Pēdējās nedēļās dažādās ASV un Kanadas pilsētās visai vienmuļajā sporta dzīves ikdienā pārmaiņu ienesa Pad. savienības ledushokejistu spēles — gan valstsvienības, gan otra virknējuma uzstāšanās. Padomju izlases otrā komplektējumā ar labām sekmēm, gandrīz katrā sacensībā gūstot pa vārtiem, spēlēja arī latvietis Repsis, kas tagad dzīvo Maskavā, kaut ir rīdzinieks.

Kā jau varēja paredzēt, labākos panākumus guva padomju valstsvienība, uzvarot arī t. s. Pasaules kausa izcīņā, par kuŗu sacensības risinājās Vinipegā. Padomju ledushokejisti pārspēja Kanadu divās spēlēs, pret Zviedriju uzvarēja un zaudēja, kamēr Kanada zviedrus pieveica abās sacensībās.

Pēc šī panākuma padomju ledushokejistiem nācās piedzīvot nepatikšanas atvadspēlē, kuŗā Kanadas t. s. otrs virknējums (pastiprināts ar 7 valstsvienības spēkiem!) mazliet uzspodrināja kanadiešu pabālās izredzes februārī notiekošajās ziemas olimpiskajās spēlēs Grenoblē, Francijā, uzvarot ceļojumos jau mazliet pagurušos padomju spēlētājus ar augstu 8 — 2 rezultātu. Spēle notika Otavā, un tajā noskatījās vairāk nekā 10.000 skatītāju, lielākais skaits, kāds Kanadas galvaspilsētā jebkad noskatījies ledushokeja sacensību. Dabiski, spēlei beidzoties, ilgas gavilēs sumināja mājinieku uzvaru. Padomju tiesnesis Anatolijs Segliks, kas daudz svilpienu izpelnījās jau Vinipegas turnīra laikā, nekā pa prātam skatītājiem nespēja izdarīt arī Otavā. Arī še gandrīz katru viņa spriedumu „apšaubīja" svilpieni. Spēles trešajā posmā kāds skatītājs aizrāvās pat tiktāl, ka „laida" tiesnesim ar pudeli, kuŗa viegli skāra Seglika plecu, nekādus „miesas bojājumus" nenodarot.

Ar to padomju ledushokejistu nepatikšanas tomēr vēl nebija galā. Nākošās dienas rītā padomju Aeroflot strūklīdmašīna IL - 62 ar 43 pasažieŗiem, to vidū visiem padomju valstsvienības spēlētājiem, startēja no Montrealas starptautiskā lidlauka atceļam uz Maskavu, bet kāda rieba neizturēja. Lidmašīna tomēr pacēlās, bet to atsauca atpakaļ. Viss lidlauks bija trauksmes gatavībā gadījumam, ja nolaišanās nesekmētos. Viss tomēr beidzās laimīgi, un lidmašīna pēc remonta beidzot varēja dotīes uz Maskavu. V. T.

PIRMS RAKSTNIEKU CĒLIENA

— Es svētdien ceru uz tautiešu atsaucību, jo kopš sāku pilnīgi nodoties tikai rakstniecībai, esmu jau pārdevis māju, mēbeles un auto.

— Kā tad tu, draugs, pārtiec?

— No ziedu spēka.

Ed. Keiša karikatūra

KO DARĪT AR ĻITVINOVU

Pēc ziņām, kas saņemtas no Maskavas, padomju iekšējās drošības iestādes pašreiz nopietni apsveŗ, ko darīt ar kādreizējā ārlietu komisāra (toreiz ministru vēl nebija) Maksima Ļitvinova mazdēlu Pāvelu, kas ignorējis KGB t. i. čekas rīkojumu, nosūtīdams uz Rietumiem ar „pagriŗdes pastu" manuskriptu, kuŗā visos sīkumos atreferēta kāda slepena politiska prāva, kuŗas materiālus turēja slepenībā.

Runa ir par prāvu, kuŗā uz apsūdzēto sola atradās trīs mazāk pazīstami padomju rakstnieki — Vladimirs Bukovskis, Vadims Deleons un Jevgenijs Kuševs. Šai laikrakstā jau ziņots, ka ievērojamākais no apsūdzētajiem bija 26 gadus vecais Bukovskis, kas savas pretkomūnistiskās nostājas dēļ sanaidojies ar tēvu, partijas biedru, un 1961. gadā izslēgts no Maskavas universitātes par to, ka devis studiju biedriem lasīt M. Djilasa grāmatu „Jaunā šķira", kuŗā komūnistu birokratijai izteikta iznīcinoša kritika. Bukovskis bija aktīvi darbojies arī nelegālajā periodikā un pēdējo 6 gadu laikā Maskavā izplatījis dažādus pagriŗdes izdevumus.

Pērnā gada 1. septembrī visus trīs apcietinātos notiesāja uz 3 gadiem ieslodzījumā par nelegālas literātūras izplatīšanu. Jābrīnās, ka Bukovskis nesaņēma lielāku sodu, jo tiesa atzina viņu par vainīgu arī kādas demonstrācijas noorganizēšanā pagājušā gada janvārī Maskavā, demonstrantiem prasot, lai tiesa ievērotu stingrāku likumību, tiesājot vairākus Bukovska draugus par pagriŗdes darbību.

No Pāvela Ļitvinova uz Rietumiem izsūtītā manuskripta izriet, ka savā beigu vārdā pirms sprieduma paziņošanas Bukovskis noliedzis pat to, ka pārkāpis Pad. savienības likumus. „Protesta demonstrācijas visos laikos bijušas spēcīgs ierocis strādnieku rokās," Bukovskis bezbailīgi paskaidrojis, „un visās demokratiskajās valstīs tās uzskata par pilsoņu neaizkaramām tiesībām. Mēs demonstrējām, lai aizstāvētu sociālistisko likumību. Runas brīvība pirmā kārtā ir kritikas brīvība. Nevienam mūsu zemē tāču nav aizliegts slavēt valdību. Ja mums ir liegtas tiesības izteikties pret kaut ko, tad nav vairs jēgas tiesībām iestāties par kaut ko." Tā Bukovska aizstāvēšanos atreferējis P. Ļitvinovs savā manuskriptā, bez kuŗa Rietumos pa to pašu „pagriŗdes pastu" saņemti arī vēl divi citi ziņojumi par minētās prāvas gaitu.

Šai sakarā visai interesanti ir daži vēsturiski dati, kuŗiem vairāk vai mazāk tiešs sakar ar Pāvela Ļitvinova nostāju.

Viņa vectēvs Maksims Ļitvinovs, pirms pirmā pasaules kaŗa dzīvodams trimdā Rietumeiropā, Londonā bija apprecējis Aiviju Lou, kādu britu aristokrati ar radikāliem uzskatiem. Iespējams, ka daļēji tas notika sievas iespaidā, bet Ļitvinov visu komūnistu dižvīru vidū bija visvairāk rietumnieciski orientētais padomju valstsvīrs. Būdams ārlietu komisārs, viņš pēc Hitlera nākšanas pie varas karsti iestājās vispirms part. s. kollektīvās drošības līguma aizsardzīšanu un vēlāk par Pad. savienības aizsardzības paktu ar franciju un Angliju. Kad Staļins 1939. gada pavasarī bija izšķries par neuzbrukšanas paktu ar Vāciju, Ļitvinovu 3. maijā atstādināja no amata, cik zināms, uz paša lūgumu. Viņa vietā nāca Molotovs. Kaut Ļitvinovs federēja pie t. s. vecās boļševiku gvardes, Staļins viņu tomēr nelika nogalināt kā simtus citu, vēlāmies viņu izmantot, lai radu ārzemēs iespaidu, ka komūnisti joprojām grib sadarboties ar Rietumu tautām.

Līdz pat 1946. gadam Ļitvinovu formas pēc trešja ārlietu vicekomisāra amatā, bet nedeva nekādus uzdevumus, liedza pat kaut cik nozīmīgāku informāciju. Vairākus gadus pirms nāves viņš bija pieņēmis savdabīgā intervijā kādu amerikāņu žurnālistu, kuŗam izteica tik nepārprotami dumpīgus un ķecerīgus iesaukus (protams, padomju uztverē), ka samulsušais amerikānis viņu sākumā noturēja par prātā jukušu vai arī par provokātoru, jo vairāk tādēļ, ka intervija notika ārlietu viceministra darba kabinetā jūlija tveicē, aiz nolaistiem logu aizkariem un pie kamīna, kas pilnā spēkā kurējās. Ļitvinovs cita vidū izteica nožēlu, ka tautas masām „mūsdienu totālitārajās zemēs" vairs nav nekādas iespējas atbrīvoties no saviem kaklakungiem, jo tie ar tanku palīdzību var viegli satriekt katru sacelšanos pašā saknē. Šo interviju, paklausot ASV ārlietu ministrijas mājienam, amerikāņu žurnālists publicēja tikai pēc Maksima Ļitvinova nāves 1951. gada 31. decembrī.

P. R.

Pasaule komūnistu ielenkumā

PAD. SAVIENĪBAS FLOTES MILITĀRĀ UN POLITISKĀ NOZĪME

No Parīzes saņemtas ziņas par Pad. savienības jaŗa spēku bīstamu pieaugumu Vidusjūrā. Še operē speciālas padomju kaŗa jūrnieku izlases ienības, kuŗas apgādātas ar visodernākajiem kaujas ieročiem u amfībiju apbruņojumiem. Jmieki valkā melnas beretes. Īmo reizi šie ietērpi redzēti izvadītajā oktobŗa revolūcijas militārajā parādē Maskavā.

Pašreiz padomju izlases vienībām Vidusjūrā trūkst iespaidīga gaisa spēku atbalsta, bet Kremlis steidz divu lidmašīnu bazes kuģu būvi lietā, savā Melnās jūras bazē, katru 25.000 tonnu lielu. Tie būs spējīgi nest helikopterus, kas nodzēti apgādes un kaŗavīru transportam, un ātros izmičinātājus. Pēc šo bazes kuģu pabeigšanas Pad. savienībai būs izcili iznīcinātāju spēki ar lielu kaujas potenciāli. Nesen parakstītā vienošanās šiem peldošiem milzeņiem dos iespēju uzņemt degvielas Aleksandrijā vai Portsaidā, Ēģiptē.

Padomju flotes stiprums Vidusjūrā ir — vairs 20.000 tonnu kreiseris un 5 iznīcinātāji, visi apbruņoti ar rakešieročiem, 4 ātrās lielgaballaivas, 6 zemūdenes, dažas, iespējams, ar ātomieročiem, 3 bruņotas desantlaivas un lielāks skaits apgādes kuģu. Pagaidām nav vēl ziņu par tanku desantspēkiem.

Pad. savienības jūras spēki sadalīti četrās galvenajās flotēs — Baltijas jūrā, Arktikā, Melnā jūrā un Pacifikā. Padomju flote tonnāžas ziņā tagad atrodas otrā vietā aiz ASV, bet ar vairāk zemūdenēm. Jūras eksperti pieņem, ka Pad. savienībai pašreiz ir vairāk nekā 300 paraŗto un 50 atomzemūdeņu, no kuŗām 10 atomzemūdenes un 30 parastās spēj izšaut ballistiskās raķetes, bez tam 44 parastās un atomzemūdenes apgādātas 300 jūdžu distanču raķetēm. Pārējā flote sastāv no 20 kreiseŗiem, kā arī iznīcinātājiem, konvojkuģiem, mīnu trāleŗiem un šarajām patruļlaivām. Šiem jūras spēkiem drīzumā pievienosies abi lidmašīnu bazes kuģi.

Pēdējā laikā piepildījies arī senais Krievijas valdnieku sapnis kopš Katrīnas Lielās laika par krievu floti Vidusjūrā. Drauds vēl pavairosies, ja Maskavai radīsies iespēja iekārtot jūras un gaisa spēku bazes gar visu Vidusjūras dienvidu krastu. Tā jau sen tīkoja pēc bazēm Ēģiptē, kuŗas nu iegūtas kā daļa atlīdzības par arabiem sniegto atbalstu. Tagad, kad briti atstājuši Adēnu, nav šaubu, ka krievi pārņems arī šo bazi.

Ievērojami augusi arī padomju tirdzniecības flote. Ja 1958. gadā tajā bija 760 kuģu ar 3.900.000 lielu tonnāžu, tad 1966. gadā kuģu skaits bija pieaudzis uz 1746 ar 9.980.000 tonnām. Paredzams, ka 1980. gadā padomju tirdzniecības flote būs pieaugusi jau uz 2300—2500 kuģiem ar 22—30 milj. koptonnāžu. Pēdējos 10 gados Pad. savienības tirdzniecības flotes tonnāža izvirzījusies no 21. uz 7. vietu pasaulē. Apm. divas trešdaļas krievu kuģu ir mazāk nekā 10 gadu veci. Turpretim no kuģiem, kas brauc zem ASV zvaigžņotā karoga, 80 % ir 20 gadu veci.

Ir vēl kāds apstāklis, kas ievērojami paceļ padomju tirdzniecības flotes nozīmi — kravas pārvadāšana. Pusi padomju preču pārvadā pašos padomju kuģos, kamēr amerikāņu kravas pārvadā mazāk nekā 10% ASV kuģu. Tas nozīmē, ka padomju preču kuģiem iespējams slepeni nogādāt padomju tehniķus, ieročus un kaŗa materiālus pasaules nedrošākajās vietās. Kastro 1962. gadā Kubā lielā mērā tika pievaras, pateicoties padomju tirdzniecības flotei. Ārī arabi pēc zaudētā kaŗa ar Izraēlu saņēma ātru šīs flotes palīdzību.

Padomju zvejas kuģi sastopami gandrīz visos pasaules ūdeņos, sevišķi ap ASV un Kanadas krastiem. Nav noslēpums, ka tie veic arī citus uzdevumus. „Spiegi ir mūsu durvju priekšā," kanadiešus brīdinājis admirālis Viljems Lendimors. „Es būtu ļoti slikts kaimiņš, ja sēdētu pie savas loga un ar ēālskatu uzmanītu, kā kaimiņš rīkojas pa savu mājlis. „Es domāju, ka nācija, kas vērš elektroniskus binoklus pret Kanadu un ASV, rada ar mums neveselīgas attiekšmes."

Arktikā Pad. savienība savus ūdenscelus uztur brīvus ar 17 moderniem ledlaužiem, no kuŗiem vienu vada atomenerģija, bet divi citi ātrodas sagatavošanā. Šos ceļus krievi netur vajā vienīgi tirdzniecības kuģiem, bet arī militārās flotes vienību kustībai starp Atlantijas un Pacifika bazēm.

Pad. savienība piedalās arī pasaules okeanogrāfijas pētniecībā. Ar savu jūras spēku ekspansiju Pad. savienība būs spējīga izvērst arī savu politisko ietekmi tālu pāri savas zemes robežām un izdarīt saimniecisku spiedienu uz valstīm, kuŗu preces padomju kuģi pārvadā.

NEMIERS PAR VIETNAMAS KAŖU PIEAUG

ASV senāta vairākuma vadītājs Mensfilds aicinājis izbeigt Ziemeļvietnamas bumbošanu, lai pārliecinātu Hanoju par amerikāņu gatavību uz miera sarunām. Demokratu senātors Ribikofs savukārt ierosinājis sasaukt jaunu Ženēvas konferenci, kuŗā sarunās par Vienamas kaŗa izbeigšanu pieaicināma arī sarkanā Ķīna. Tāpat Dienvidvietnamas intelektuāļi, ieskaitot redzamus profesorus un juristus, ierosinājuši sarunas par kaŗa izbeigšanu.

Saigonas elektrības un ostas strādnieki pagājušajā nedēļā par mieru iestājās ar politisku streiku, kas draud izvērsties vispārējā ģenerālstreikā, ja to atbalstīs arī citas arodbiedrības. Saigonas laikraksti ziņo, ka ar pievienošanos streikam jau draud sešas arodbiedrības, ieskaitot autobusu vadītājus.

Vašingtonā protestēja 3000 lieli „sieviešu armija", kas klusējot soļoja uz kongresa ēku, lai lūgtu izbeigt „nežēligo slaktiņu" Vietnamā.

Agrākais ASV prezidents D. Eizenhauers un septiņi citi prominenti amerikāņi atkārtojuši jau veco atzinumu, ka atbalstītu uzlidojumu pārtraukšanu Ziemeļvietnamai, ja Hanoja pārtrauktu iefiltrēšanos Dienvidvietnamā. Prezidenta Džonsona Dienvidaustrumāzijas politikas atbalstītāji izteikušies, ka militāro akciju palēninašana no Hanojas puses „varētu novest pie kopīgas konflikta mazināšanās.".

Ģenerālis Eizenhauers ir Pilsoņu miera un brīvības komitejas Vietnamā dibinātājs un īpašas komisijas loceklis, kas pārbauda Ziemeļvietnamas bumbošanas politiku. Pārējie locekļi ir agrākais armijas štāba priekšnieks ģen. Bredlijs, bij. senātors Dagless un Nobela prēmijas ieguvējs fizikā Vagners.

☆

Republikāņu varbūtējais kandidāts ASV prezidenta amatam Džordžs Romnijs izteicies, ka prezidenta vietā viņš mēģinātu neitralizēt Dienvidvietnamu, pamudinot uz attiecīgu nokārtojumu Saigonu un vietkongus. Savā 3500 vārdu garajā runā, tiecoties pēc republikāņu nominācijas prezidenta vēlēšanām, Mičigenas gubernātors izteicies, ka neitralitāte būtu izvēršama uz Ziemeļvietnamu, Laosu un Kambodžu. Neitralitātes ietvaros vajadzētu paredzēt visu ārzemju militāro spēku atvilkšanu, garantējot minētajām trim valstīm nacionālu pašnoteikšanos un saimniecisku attīstību.

Romnijs domā, ka pašreizējā ASV politika pārāk balstās uz militāro atrisinājumu. Tā vietā viņš ieteic politiku, kuŗa abas puses tuvinātu mierīgam nokārtojumam, bet līdz šim piedzīvota tikai maldīšanās, meklējot iespējamas izdevības jautājuma nokārtošanai.

Kā prezidenta amata kandidāta reflektants Romnijs seko cieši pēdās bij. viceprezidentam R. Niksonam.

Dr. Bernardam piedāvā darbu ASV

Dienvidafrikas chirurgs Kristjens Bernards, kas izdarījis pirmo sirds pārstādīšanas operāciju pasaulē, saņēmis piedāvājumus strādāt sešos ASV medicīnas institūtos. Viņš avīžniekiem izteicās, ka piedāvājumus apsveŗ, bet nepaskaidroja, kas tos izteikuši, vienīgi minēja, ka institūti atrodas dažādās ASV vietās. Jautāts, vai viņš sastrādāsies ar amerikāņu chirurgiem šāda veida sirds operācijās, Bernards atbildēja, ka tas atkarīgs no piedāvājumu noteikumiem.

Kēptaunas (ko agrāk latviešī pazina kā Kapštati un tā šo pilsētu joprojām sauc nepārangliskotajā latviešu trimdinieku daļā, — red.) slimnīcā Bernards saņem 8.500 dol. gadā. Parlamenta loceklis L. Marejs, kas ir arī Bernarda pētījumu fonda vadītājs, uzsācis naudas vākšanas akciju, lai censtos chirurgu paturēt Dienvidafrikā. Dr. Bernards kādā citā intervijā izteicies, ka viņa pārcelšanās uz ASV iespējama, kādā gadījumā viņam līdz brauktu arī viss 30 locekļu lielais medicīniskais personāls. Viņš grib apsvērt katru piedāvājumu, kas sola labākus darba noteikumus, lielāku algu un labvēlīgākus pētīšanas apstākļus. „Es nepieņemtu nevienu piedāvājumu, ja kopā ar mani uz ASV nevarētu dotīes arī mans personāls. Bez tā mans darbs būtu veltīgs," izteicies Dr. Bernards.

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Šai gadā, kā paredz Toronto pilsētas valde, izdevumi izglītības vajadzībām paaugstināsies par 10 %, sasniedzot 90 milj. dolaru. Pērnā gada budžets bija 82,5 milj. dolaru, bet no šim gadam paredzētajiem 92 milj. dolariem izglītības valdes vadība jau paguvusi nošņāpt pāri par miljonu dolaru. Ap 75% paaugstinātā izdevumu sastāda skolotāju algu pielikumi.

☆ Arī liberāļu partijas vaditāja amata kandidāts Eriks Kierans brīdinājis, ka Kanada ne politiski, ne financiāli nav sagatavota tik lielai reformai kā valsts mēroga ārstniecības nodrošinājumam (Medicare). Bijušais Kvebekas veselības ministrs ieteicis pievērsties mājokļu sagādes jautājuma aktīvākai risināšanai.

☆ Sakarā ar traģisko negadījumu, kad pērnruden kādu skolēnu Humberside vidusskolas peldbaseinā nogalināja elektrisķā strāva, Ontario veselības departaments pārņēmis visu provinces skolu peldbaseinu pārraudzību. Departaments vispirms pārbaudīs visu pašreizējo peldbaseinu drošības standartu. Ja tas neatbildīs noteikumiem, attiecīgos peldbaseinus vai nu slēgs pavisam vai arī uz laiku līdz drošības ierīču ierīkošanai.

☆ Kanadas filmu uzņēmēja Lerija Kienta filmai „High" jau trešo reizi Kanadā liegta izrādīšanas atļauja. Filmu cenzori neatļāva izrādīt Montrealas starptautiskajā filmu festivālā, kaut festivāla vadība to bija uzņēmusi izrādāmo filmu skaitā; arī Britu Kolumbijā to izsvītroja no Vankuveras filmu festivāla programmas. Cenzori pat nav ieteikuši svītrot atsevišķus skatus, jo filma sastāv no tādiem „interesantiem" sasniegumiem, kā seksa, narkotiķu un varasdarbu uzņēmumiem, „milestības taisīšanas" trešas personas acu priekšā u. tml. izvirtību dokumentējumiem. Arī Kenta pirmo filmu „Bitter Ash" 1963. gadā Kvebekā noraidīja. Arpus Kanadas „High" izrādīta Sanfrancisko un Beļģijā, bet jūnijā tās izrāde paredzēta Berlīnes filmu festivālā.

☆ Ontario valdības likumu reformu komiteja saņēmusi iesniegumu, kuŗā aicināts legāli atzīt sievietes-namamātes darbu ģimenes labā, piešķirot viņai tiesības saņemt daļu ģimenes īpašuma vīra nāves vai laulības izīrēšanas gadījumā. Atzīstot, ka strādājošo sieviešu skaits aug, ieteikts arī viņām uzlikt pienākumu apgādāt bērnus un vīru, ja viņš ģimenes apgādnieka pienākumus nevar veikt.

Humānitāru iemeslu dēļ

Zviedrija piešķirusi patvēruma tiesības 4 amerikāņu kaŗa jūrniekiem, kas dezertēja no sava kuģa, lai nebūtu jākaŗo Vietnamā. Pēc garlaikošanās Maskavā, dezertieŗi jau sen lenca Zviedrijas sūtniecību, lai nokļūtu labos dzīves apstākļos. Zviedrijā pašreiz uzturas jau 16 amerikāņu dezertieŗu, kuŗi jau apzināti, bet citi vēl slēpjas. Vairums nāk no Rietumvācijas, baidoties, ka tos neaizsūta uz Vietnamu kaŗot.